

»SLOVENEK« velja
po pošti na vse strani Jugoslavije in v Ljubljani:
za celo leto naprej . . . K 180.—
za pol leta 90.—
za četrt leta 45.—
za en mesec 15.—
Inozemstvo celoletno K 240.—
Sobotna izdaja:
za celo leto K 30.—
za inozemstvo 35.—

SLOVENEK

Inserati:
Enostolpna petlitrna (59 mm široka in 3 mm visoka ali nje prostor)
za enkrat po K 6.—
poslano itd. po K 9.—
Pri večjem naročilu popust.
Najmanjši oglas 50/9 mm K 15.
Izhaja vsak dan izvenredno ponedeljek in dan po prazniku, ob 5. uri zjutraj.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Uredn. telef. št. 50, upravn. št. 328.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ul. 6. — Račun poštne hran. ljubljanske št. 650 za naročitelja in št. 349 za oglase, avstr. in češke 24.797, ogr. 23.511, bosn.-herc. 7563.

Dr. Val. Rožič:

Še enkrat: Rešite Koroško!

V Inomostu so nemški Tirolci ustanovili celo organizacijo, ki nabira denarne prispevke za koroški plebiscit. Na čelo tej organizaciji se je postavilo društvo »Andrej Hoferjeva zveza«, ki je že izdala oklic in poziv na vse Nemce pod geslom: »Andreas-Hofer-Spende für Kärnten« — Andrej Hoferjev dar za Koroško. — V tem oklicu stoji med drugim zapisano: »Koroška stoji pred odločilno bitko. Ne z orožjem, ampak z glasovnicami v roki se bo izvojevala. Zmagoslavno se mora končati, ako nečemo, da bo kos čudovito lepe nemške zemlje o ropan, ako nečemo, da bodo tisoči in tisoči naših nemških plemenitih bratov tuji oblasti (vladi) na milost in nemilost izročeni, ako nečemo, da bo krivica čez pravo triumfirala! Zmaga mora biti in sicer taka, kakor je bila na vzhodnem in zahodnem Pruskem! — Če so nam Nemcem tudi vse ukradli, čuta, da spadamo skupaj, čuta narodne in domovinske ljubezni nam niso mogli ukrasti. To hočemo ravno s koroškim plebiscitom celemu svetu dokazati! Prijatelji Tirolske! »Andreja Hoferja zveza« vas kliče Korošcem na pomoč. Daj vsak, kar more dati. Vse banke, hranilnice in časopisi po celem Tirolskem so pripravljene, da bodo zbirale za Koroško. Tudi Andrej Hoferjeva zveza v Inomostu bo v svoji poslovalnici zbirala prispevke za Koroško pod naslovom: Andrej Hoferjev dar za Koroško.« Tako se glasi oklic tirolskih Nemcev, ki so skoro polovico svoje rodne grude morali žrtvovati italijanskemu državnemu molohu. In vendar so se zganili in zbirajo »Andrej Hoferjev dar« za koroški plebiscit! Ne bom podrobneje razlagal oklica tirolskih Nemcev za zmago, za rešitev čudovito lepe »nemške« zemlje na Koroškem, kajti oklic sam nam brez razlage pove več kot je treba! Kaj vse store Nemci po svojih deželah za »rešitev Koroške izpod tuje« oblasti! Tirolci v Inomostu, nemški Stajerci v Gradcu in vsi drugi avstrijski Nemci kakor tudi Nemci iz »Reicha«, vsi brez razlike strank in dežel, vse tekmuje, se združuje ter zbira prispevke-darove za rešitev nemške Koroške, za zmago, ki mora celemu svetu imponirati!

In pri nas? Kdo se briga za zmago, za rešitev Koroške iz tuje oblasti, in sicer one Koroške, o kateri piše naša zgodovina, da je bila zibelka staroslovenske slave, samostojnosti in moči, one Koroške,

ki je še danes skoro čisto slovenska! Razun par koroških »Narodnih svetov« in »Gospodstvskega zvona« — je vse tiho po širni slovenski in jugoslovanski domovini! Samo tam se je zganilo slovensko društvo, kjer je podregal »Narodni svet« za Koroško in kjer je začel biti plat zvona »Gospodstvskega zvona!« Drugače pa je vse tiho, mirno, brezskrbno po slovenskih mestih in trgih ter po vaseh, po hrvatsko-srbskih prestolnicah in »gradovih« ni čuti niti jeka — ne odmeva o plebiscitu na Koroškem, kjer se bije boj za čudovito lepi kos jugoslovanske zemlje!

Zato si drznem še enkrat povzdigniti glas vpijočega v puščavi — za rešitev prelepe Koroške: Banke, hranilnice in drugi denarni zavodi in časopisi, zganite se! Vsa društva in korporacije, na noge na delo za Koroško! Osnuje naj se centralni odbor v Sloveniji, ki bo zanesel zanimanje tudi v hrvatska in srbska mesta, med hrvatsko in srbsko inteligenco. Treba je samo nekaj zastopnikov, uglednih oseb, ki bodo šle osebno na Hrvatsko in Srbijo ter bodo tam glasno potrkale na vrata in polne blagajne velikih narodnih bank in drugih denarnih zavodov in pri bogatih narodnočutih zasebnikih! Vsi bodo radi posegli v blagajne in zepe, ko bodo slišali in umeli klic in pomen koroškega plebiscita — za Jugoslavijo!

To se mora izvršiti. Gotovo se bo našlo toliko gospodov in dam, ki bodo radevolje žrtvovali nekaj dni za poset pri bratih Srbih in Hrvatih za rešitev Koroške izpod tuje jarma. Ali naš lepi Rož, naša lepa Podjuna z mogočnim Obirom in pravljeno Peco res ni vredna majhnih žrtev, ali naše romantično Vrbsko in idilično Blaško jezero nista vredni, da se žrtvuje zanju par milijonov kron? Zato na delo za rešitev koroške Slovenije, še je čas! Predočimo našim bratom Hrvatom in Srbom, zakaj gre, in videli boste, da bodo radi splendidno in munificentno priskočili na pomoč prelepi slovenski Koroški!

Pokažimo in dokažimo tudi mi Slovenci, Hrvatje in Srbi, da tudi mi še nismo izgubili čuta skupne vezi troedinega naroda, da smo in ostanemo skupaj na veke! — Kot dokaz za to položimo na skupni oltar domovine — skupno žrtev, ki naj bo v tem, da pred celim svetom — rešimo zmagoslavno najlepši kos stare slovenske zemlje — naš prelepi Korotan! — — —

Gospodstvski von z visokih lin
Krepko zaklenkal je — — — —
Potihnil glas je violin,
Strunar-klicar odbrenkal je!

—:—

Janko Jovan:

Priredno-financijski komitet ministarskog saveta.

Zadnje čase se posebno pri reševanju carinskega vprašanja imenuje pogosto v časopisu Privredno-financijski komitet pred nekaj časa že zvan ekonomsko-financijski komitet. Marsikateremu čitatelju našega časopisa je ta ustanova znana samo po imenu. Širša javnost pozna, da je v Belgradu narodno predstavništvo, da je tam cela vrsta ministrstev, da tvorijo ti skupaj ministrski svet ne ve pa dosti o komitetu, kakor ga bom v kratkem zval. Kakor naslov sam pove, je komitet neki ožji odsek, izbran iz vrst ministrov, kateremu je ministrski svet poveril reševanje gospodarskih vprašanj. Agende tega komiteta segajo tedaj globoko v narodno gospodarstvo in so v najvažnejših vprašanjih edina kompetenca.

Komitet obstoji iz petero ministrov, katere delegira ministrski svet. V komitetu niso vedno isti ministrski resorti zastopani. Kateri ministri so sedaj v komitetu, ni mi znano, v juliju so tvorili komitet ministri za trgovino, finance, pošto, železnice in agrarno reformo, tedaj ministri, ki imajo v prvem redu opraviti z gospodarskimi vprašanji. Delokrog komiteta ni povsem točno določen, kajti vprašanja enake narave in važnosti rešava včasih ministrski svet, včasih pa komitet, da mnogokrat se bavi ministrski svet z reševanjem gospodarsko manj važnih vprašanj, kakor so posamezna rešenja komiteta. Komitet je pravzaprav šele zadnje mesece pričel delovati s sedanjim delokrogom, ker vprašanja valute, carine so spadala pod kompetenco ministrskega sveta, oziroma se je vsaj sam z njimi bavil. Poslovanje komiteta je prožnejše, ker je manjšeštevilen in je verjetno, da ministrstva iz telega razloga raje predlagajo svoje predloge v odločitve komiteta kakor ministrskemu svetu. Ker je s prenosom delokroga ministrskega sveta na komitet omogočena hitrejša rešitev, je to institucija iz tega pogleda pozdravljati. Slaba stran njena pa je, da nad komitetom ni sistematične kontrole in da zvezo za rešitve večkrat, če ne večinoma, le slučajno. Mislim, da gospodarska vprašanja, če ne že posamezni konkretni slučaj, pa vsaj načelna vprašanja, bi morala biti obelodanjena, ker pač ni na mestu, če pušči vlada narod tavati v nepoznanju razmer. Ako se sklepi prikrivajo tudi onim, ki bi bili poklicani čuvati nad državno upravo — narodnim poslanikom, — ni-

majo možnosti podvreči odloke komiteja kritiki.

Sistematičen vpogled nad poslovanjem komiteta do predkratkim sploh ni bil mogoč. Način poslovanja je bil sledeč: Vsak minister je prinesel s seboj že predlog izdelan od uradništva in z že izdelanim rešenjem. Ako je bil predlog odbit, se o tem sploh nič ni notiralo, če pa je bil sprejet, so rešenje podpisali člani komiteta in tako podpisano rešenje je dotični minister, ki je stavil predlog odnesel zopet s seboj v svoje ministrstvo, kjer je izročil akt svojemu uradniku v daljno uradovanje. Po izvršitvi je bil akt oddan arhivu. Komitet sam ni vodil o sklepih nikakega zapisnika. Ako se je predmet nanašal tudi na druga ministrstva, se je moglo pozivati na sklepe z predložitvijo originalnega akta ali vsaj v poverjenem prepisu. Umavno je, da je bilo večkrat akt težko najti, tudi niso bili redki slučaj, da se je akt sploh izgubil. Morda so se taki slučaj prepogosto dogajali, kajti z mesecem majem je komitet spreminil svojo prakso in pričel voditi zapisnik, v katerega vpiše vsa rešenja. Tako je vsaj preskrbel, da se obvaruje rešenje nevarnosti izgubitve v arhivu.

Da more javnost spoznati dalekosežnost kompetence komiteta, navedem nekaj slučajev iz delovanja komiteta. Ker tvori danes pri nas jedro gospodarskega zanimanja vprašanje izvoza in valute, je razumljivo, da so ta vprašanja stalni predmet posvetovanja komitetu. Tako je komitet v svojih sejah določil izvozne kontingente za Francosko 1000 vagonov pšenice stare žetve in 2000 vagonov pšenice nove žetve že 5. maja, ko pač še ni mogel imeti pregleda nad novo žetvijo. Tudi kontingente za Češko, Grško, Avstrijo, Madjarsko je določeval komitet. Komitet je tudi določil Središnji zadrugi izvozni kontingent. Ni se pa omejil na splošne izvozne kontingente, temveč rešaval tudi prošnje posameznikov za izvoz. Vlada je sicer že leto dni sem poudarjala, da ne dovoljuje kompezacijskih trgovskih poslov, vendar obstoji cela vrsta rešenj komiteta, kateri tvorijo protivno temu načelnemu stališču izjeme. Komitet je dovoljeval v več slučajih izvoz fiziola v kompenzaciji za sladkor in olje, dovoljeval izvoz surovega železa za stroje, izvoz lignita za kvas, dovolil celo izvoz premoga za obleko in obuvala. Nekemu podjetju je komitet dovolil izvoz bakrene rude v kompenzacijo za modro galico, kakor, da bi bakrene rude ne mogla tudi državna tovarna v Celju predelati v galico.

Pa tudi druge izvoze dovoljuje komitet. Spominjam se, kolikokrat so prihajale v Belgrad prošnje za izvoz bolnikom, ki so šli na zdravljenje v inozemstvo. Vse

LISTEK.

Brata.

Spisala Eliza Orzeszkowa. — Iz poljščine prevedel Fr. Koblar.

(Dalje.)

III.

Zenon Hornicz se je s kolodvora, kamor je bil pripeljal brata, podal v bližnje mestce, da bi vzel seboj mehanika, ki naj popravi potrto mlatilnico. Tam se je zadržal precej dolgo, kajti moral se je pogovoriti z živnozdravnikom, potem s trgovcem, ki mu je prodajal žito in si nabaviti nekaj domačih in gospodarskih potrebščin. Zato se je komaj do večera vrnil v Zapolanko. Stopil je iz bričke pred skednjem in čez nekaj časa s povešeno glavo in nagubanim čelom šel proti hiši. Dvorišče je bilo v tem času prazno, v hiši je vladala tišina. Glasovi otrok so se slišali od daleč, tam od gugalnice globoko notri na vrtu.

Ali je mogoče, da bi to, kar je pričakoval drhtečega srca, kar mu vsled pričakovanja ni dalo zaspati eno celo noč, že premjnilo in ležalo v preteklosti?

Da je minulo, to je gotovo in naravno, toda — ali je bilo? Ali je bil v resnici njegov brat tu in je prebil z njim dva dni?

Nekdo drugi! Prišel je tu sem in prebil v njegovi hiši cela dva dni nek pаметen, izvršen, vesel in ljubeznjiv — toda ne brat, temveč neki čisto tuj človek, njemu docela nepodoben, s katerim ga ni vezalo nič, niti spomini ne, kajti oni, ves potopljen v minljivo in srečno sedanost spominov ni potreboval.

Bilo je — in ni bilo. To, kar je pričakoval in po čemer je hrepenel, to je bilo vendar nekaj čisto drugega. Še enkrat je Zenon Hornicz občutil globoko razliko med hrepenenjem in resničnostjo, med ravno isto podobo stvari, ki je bila nekoč in njeno sedanostjo, ki je do dna izpremenjena. Tako kakor nekaj sta bila on in Viktor tudi sedaj sinova istih roditeljev in nosila sta en priimek; toda kje, v čem in kako bratstvo je bilo še med njima?

Nista se tako pristrčno poslovila kot sta se pozdravila. Ko sta si zadnjič segla v dlan, sta težko ločila roki, kajti čutila sta bratovsko čustvo oba, čeprav na nenečen način. Toda pri izobraženih ljudeh čut ni edin gospodar, a vse, kar je bilo razen tega še v njih, se je obenem, vzajemno odtrgalo in ga brez besed prepričalo o brezkoristnosti daljših zvez.

»Kdaj se vnovič vidiva?« je vprašal Viktor in takoj dodal: »Vedno je težko razpolagati s časom.«

»Da, je odvrnil Viktor, »načrtno se ne bova tako kmalu videla.«

V mislih pa je dodal: »in čemu?«

Te besede sta izpregovorila z instiktivno žalostjo, toda s prepričanjem, da drugače biti ne more, in čemu?

Ko je lokomotiva zapiskala in se je vlak začel oddaljevati od kolodvora, je Zenon bolešno občutil novo izgubo: izgubil je brata! Mirno se pomikajoča vrsta vagonov se mu je zdela kakor pogrebni sprevod. So različni pogrebi, a ne najmanj bolesten so tisti, pri katerih odpoje človek rekviem sam in samo v najtišji globini srca. Sedaj je pogled na dvorišče in hišo obnovil pred njim spomin na sanje, ki so hotele pospešiti Viktorjev prihod in na to, kar je potem nastopilo.

V mislih si je ponavljal prislovico, s katero je večkrat v podobnih slučajih karal svojo neukročeno domišljijo:

»Ah, vrabec stari, vnovič si se dal ujeti na pleve!«

Toda takoj nato si je mislil, da to niso bile same pleve. Saj taki ljudje ko Viktor so bili gotovo zdravo in kleno zrno človeštva, a taki ko on — so pleve, katere bi kazalo izsuti v blaznico, v to skladišče duš, zapeljanih po idejah, ki nimajo na svetu prav nobenega haska.

Pred hišnim vvhodom je pomislil in postal. Čutil je, da mu je temen oblak pokrnil obraz, vedel je, če bi se s kom srečal, da bi ga moral pregnati. Toda ni imel nikogar, ki bi mu povedal ali pokazal to, kar je čutil. Rajši je ostel sam in pustil mišice svojega obraza v miru.

Sedel je na hodniku. V tem trenutku je začul skozi bližnje odprto okno razgovor Sabinin in Rozalijin. Posebno Sabina se je oglašila samo enkrat in še to tako hitro, da njenih besedi ni razložil.

Rozalija pak je odgovorila glasno, v suhem, učiteljskem tonu, ki je pričal, da da so se zaeno z odhodom gosta končali zanjo lepi dnevi veselja in se zopet začeli zbirati težki oblaki. V tem položaju je bila taka kakor bi bila sestra mala deklica in bi vedno podlegla njeni volji. Govorila je:

»Vedno sodiš prenašlo, Sabinka, vedno se giblješ v skrajnostih. Celo življenje si se končevala za moža in se mu pokorila ko sužnja; a sedaj ti je naenkrat prišlo, da jadikuješ nad svojo žalostno usodo. Uvidevam, da bi s takim človekom, kot je Viktor bil tudi on mnogo veselješi, kajti tvoj mož, draga moja, je sanjar, zelo blag sanjar, a tudi zelo nepraktičen. Taki ljudje ne delajo prijetnega življenja ne sebi ne drugim. Toda po sedemnajstih letih zakonskega življenja ni čas, da bi se tako nenavadno zaljubila v prednosti njegovega brata...«

Zenon ni hotel več dalje poslušati, hitro je vstal s klopi, bežal čez dvorišče in izgubil za vrati. Tu imaš! Celo Sabina je tožila nad svojo žalostno usodo in se nenavadno ogrevala za prednosti Viktorjeve. To je vzbudilo v niem srd, ki ie bil blizu ogorčenja.

prošnje so bile zaman. Končno je tudi to zadevo rešil komitet in sicer tako, da prepušča v konkretnih slučajih končno rešenje generalni direkciji carin, ki pa daje dovoljenja na predlog interministerijelno-privredno-financijskega komiteta činovnikov. Koliko jih je, ki bi potrebovali dovoljenja, a jim ta sklep ni bil znan. Komitet dovoljuje posameznim firmam izvoz železnih posod v svrhu poljenja z ogljikovo kislino. To bi pač tudi kdo drugi smel dovoljevati! Ravno tako je čudno, da mora ravno komitet dovoljevati izvoz strojev v inostranstvo v svrhu poprave; dalje izvoz enega zvona itd.

Komitet se bavi z določevanjem cen za žito, katero izvažata Centralna uprava v inostranstvo. Konec meseca julija odobrila, da plača Centralna uprava Savezu mlinovo moko belo po 12 K 20 vin. Komitet določa ministrstvu prehrane ceno za galico itd.

Od komiteta je treba dovoljenja, da se smejo izvoziti surovine v svrhu predelave v inostranstvo in sicer je odlok pridržan interministerijelnemu pr. fin. komitetu uradnikov. Tudi to rešenje je važno in je le škoda, da se ne objavi zadostno, ker je večini neznan, kam se obračati. Posamezne konkretne slučaje pa je rešil komitet tudi sam.

Važno je tudi, da ima komitet pravico zniževati carinske postavke, kajti komitet sam je znižal carino na cement, vino, sadje itd.

Dalje je odvisno od komiteta vprašanje, v kateri valuti naj se zahteva plačilo za blago, katero se izvozi v inozemstvo. Pri tem vprašanju, ki je bilo tolikrat že v časopisju omenjeno, bi se komitet pač mogel že davno postaviti na stališče, da je dinar zdrava valuta, moral bi se pa postaviti na to stališče vsaj tedaj, ko je zahtevo po plačanju v tuji valuti v posameznih slučajih zapustil. In ti slučajji se ne nanašajo na male sklepe, temveč gredo v milijone. Tako velja dinar pri dobavah Centralne uprave v Nemčijo in na Češko za zdravo valuto, ako pa izvršuje dobavo trgovec ali zadruga ali aprovizacije takrat pa ne sme veljati naš denar za zdrav. Delajo se pa tudi izjeme, kajti aprovizaciji mesta Zagreba se dovoljuje izvoz 75 vagonov moke, pri čemer je smatrat dinar kot dobro valuto. Ko odobravamo to naziranje, nam mora biti le nerazumljivo zakaj bi dinar ne bil dobra valuta, če bi isto blago izvozila aprovizacija v Ljubljani. Ne žitnemu zavodu, ne Vojni zvezi ne Gospodarski zvezi ne drugim se to ne dovoli, pa še manj na tozadevne prošnje niti odgovora ni. Morda komitetu ni znano, da smo enake pravice za vse že zahtevali. Zdrava valuta je dinar, če izvažajo opeko, zdrava za vino, sadje itd., za druge predmete zopet dinar ne velja nič. Če se bomo pri prodaji branili sami lastnega denarja, kako naj pričakujemo, da bode inostranstvo smatralo našo valuto za zdravo?

Komitet dovoljuje kredite aprovizacijskim institucijam in v slučajih, da je v državnem interesu, tudi industrijskim podjetjem.

Iz navedenega si more javnost prirediti ustvariti sliko, kaj spada v kompetenco komiteta. Kompetenca je vsekako velika in za narodno gospodarstvo naravnost odločujoča. Ravno vsled tega pa, ker rešava komitet tako važna vprašanja in sicer ne samo načelno, temveč mnogokrat tudi v konkretnih slučajih, pa vsaj po svoji pameti sodeč mislim, da dokler se komitet spušča v presojo posameznih konkretnih slučajev, mora biti ta komi-

tet vsakemu pristopen, mislim namreč, ako se obrnem do katerega ministrstva s predmetom, katerega rešenje spada v kompetenco komiteta, bi se moral ta predmet tudi faktično komitetu predložiti. Tega pa ni. Če se ministrstvo ne smatra kompetentnim izreči svoje rešenje, tedaj predloži predmet komitetu ali pa ga pošlje ad akta. Kaj se pravi to z drugimi besedami? To se pravi, da je od posameznega uradnika odvisno, ali bode tvoja prošnja oziroma vloga prišla pred komitet ali ne. To se pravi, da če hočeš zvedeti pozitivno ali negativno rešenje, dobi koga, ki ima vpliv v Belgradu, da bo letal od načelnika do ministra in poizvedoval, kdaj pride vprašanje na red. Taka pota so pa težka, če pošleš vlogo na ministrstvo, katerega minister je član komiteta, dvojno in trojno pa težka, če imaš opraviti z ministrstvom, katerega minister ne sedi v komitetu — potem čakaj in čakaj, ali pa ostaneš s svojo prošnjo pozabljen.

Te vrstice sem napisal, da se marsikdo, ki ne dobi iz Belgrada na prošnje in urgence nobenega odmeva, vedel, kje je vzrok; napisal sem jih pa tudi, ker bode kmalu zbrano narodno predstavništvo in bo marsikomu, komur je narodni blagor na srcu, dana prilika, da spregovori-

Prebivalcem koroškega plebiscitnega ozemlja.

Glavni stan medzavezniške plebiscitne komisije se nahaja v Dvorcu (Burg) v Celovcu:

Plebiscitna komisija je za izvršitev plebiscita celo plebiscitno ozemlje razdelila v šest okrajev (distriktov), ki jih nadzoruje Medzavezniški okrajni svet; njega člani so angleški, francoski in italijanski častniki.

V vsakem okraju se postavi za vsako občino občinski glasovalni odsek; tri člane imenuje zastopnik Kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev v plebiscitni komisiji, tri pa zastopnik Avstrije v plebiscitni komisiji. Občinski glasovalni odseki imajo predsednika in tajnika ter sledeče glavne dolžnosti in posle:

1. sestavijo liste glasovalcev; v ta namen imajo pravico, da vpogledajo vse uradne zapiske in listine;

2. Pripravijo prostore za glasovanje;

3. izdajajo za glasovanje potrebne listine. Kdor je bil imenovan in v službi potrjen za člana občinskega glasovalnega odseka, ga more opustiti ali nadomestiti samo plebiscitna komisija.

Okrajni sveti so plebiscitni komisiji odgovorni za podrobno organizacijo v mejah svojega okraja, po njih se izdajajo občinskim glasovalnim odsekom odredbe plebiscitne komisije. Odgovorni so da skrbje za izvršitev teh odredb, dasi v istini ne izvršujejo uprave. Okrajni sveti nadzorujejo tudi upravo svojih okrajev s posebnim oziranjem na to, da se mora krajevnim oblastvom onemogočiti, da bi uporabljale svoj položaj in urad v ta namen da bi na kakikoli način vplivale na glasovalce.

Glavni stani okrajnih svetov se nahajajo:

Okraj »A«, ki ga tvorijo občine:
Poreče, Blatograd, Sveti Martin na Dholici, Kostanje (del), Vrba, Lipa (del), Vernberk (del), Logavas, Šentjakob v Rožu, Rožek, Drava, Loče, Ledince.

Glavni stan: Rožek za cono I, Vrba za cono II.

Okraj »B«, ki ga tvorijo občine:
Medgorje, Žrelec, Radiše, Vetrinj, Hodiše, Kotmar vas, Otok, Škofiče, Bilčoves, Zg.

kor je Viktorja dobro razumel — če bi znal dobro ravnati s komolci in takoj od prvega koraka na širši poti nadel sebi visoko ceno. Toda on je bil vedno nagljen k dvomom nad vrednostjo samega sebe in vsega, kar je bilo v njem, ni računal, ni špekuliral...

Tu je zaslísal za seboj hitre korake. Okrenil se je. Bil je to Pavlek, ki mu je sledil že nekaj minut, a zdaj je stal pred njim ves zmešan in z izrazom močnega sklepa na bledem in shuštanem obrazu.

»Lepo prosim, oprostite, da vas nadlegujem takole na poti,« se je izgovarjal. »Toda ne morem več zdržati in dovolite mi, da se malo trenotkov pogovorim z vami.«

»Ampak seveda,« je odvrnil Zenon. »samo to mi povej, zakaj si tak, kakor bi bil vstal po težki bolezni?«

Pri pogledu na trpljenje, ki je videl vtisnjeno na obrazu svojega varovanca, je pozabil na temne misli in čustva; tudi ga je Pavlek naglo prekinil:

»Zato, gospod, ker se že tri dni tako mučim, da ne morem ne jesti ne spat in včasih mi je tako, da bi se od sramu in žalosti najraje pogreznil v zemljo!«

Solze so se prikazale v njegovih temnih in bistrih očeh; obenem se je pojavil v njih skoro besen stud.

»Ko bi mogel, bi samega sebe tepel, bil, grizel in vrgel v ječo...«

»Toda, za božjo voljo, čemu se tako mučiš!« ie zaklical Zenon z nasmehom. ki

Vesca, Žihpolje, Borovlje, Šmarjeta, Medborovnica, Podljubel, Bistrica, Svetna vas, Slov. Plajberk, Sele.

Glavni stan: Borovlje.

Okraj »C«, ki ga tvorijo občine:

Bela, Bistrica pri Pliberku, Blato, Doberla vas, Galicija, Globasnica, Libeliče, Libuče, Pliberk, Rikarja vas, Škocjan, Železna Kapla, Žitara vas, Žvabek.

Glavni stan: Pliberk.

Okraj »D«, ki ga tvorijo občine:

Djekše, Grabštanj, Grebinj, Labud, Sv. Peter na V., Pokerče, Pustrica, Ruda, Tinje, Maženberk, Velikovec, Vovbre.

Glavni stan: Velikovec.

Okraj »E«, ki ga tvorijo občine:

Kriva Vrba, Sv. Peter, Gospa Sveta, Anabihl, Sv. Martin pri Celovcu, Sv. Rupert pri Celovcu, Trdnja vas, Dhorše, Dole, Sv. Tomaž (del), Žrelec (del), Tigerče, Otmanje, Sv. Peter pri Celovcu, Mostič.

Glavni stan: Celovec, Hotel Kaiser.

Okraj »F«, ki ga tvori mesto Celovec:

Glavni stan: Celovec, Westschule.
Vsi dopisi, ki jih hočejo prebivalci gorri omenjenih krajev poslati plebiscitni komisiji, naj se vložijo pri predsedniku medzavezniškega okrajnega sveta v njih okraju, ne pa pri glavnem stanu komisije v Celovcu.

V Celovcu, dne 10. avgusta 1920.

S. Capel Pock,
predsednik (Vel. Britanija.)
Charles de Chambrun,
(Francija)
Princ Livio Borghese
(Italija.)

Dr. Wilfan o našem Primorju.

LDU Ljubljana, 21. avgusta. Snoči je imel predsednik političnega društva »Edinost« v Trstu, odvetnik dr. Josip Wilfan v Unionski dvorani predavanje o jadranskem vprašanju. Po uvodnih besedah predsednika Jugoslovanske Matice dvornega svetnika Regalija je predavatelj v začetku svojega govora omenjal, da je njegovo predavanje zgolj informativno in da ne služi notranji agitaciji, ker se je o tem vprašanju že mnogo govorilo in pisalo. Poudarjal je, da med Jugoslovenci na zasedenem ozemlju obstajajo razlike med naziranjem in interesna nasprotstva, tako n. pr. med Dalmatinci in Primorci. Potrebne so direktive, in zaradi tega se danes, v soboto sestanejo v Zagrebu razni politiki, da določijo smernice v postopanju v jadranskem vprašanju.

Govornik je naglašal življenjsko važnost Jadrana za Jugoslavijo, ker ji je le s tem omogočen obstoj in razvoj. Naravne meje Jugoslavije so jasno začrtane in vsehkozi upravičene, dočim slonijo zahteve Italije po njenih mejah na naslilu. Italija stremi za imperializmom. Smatra se za dedinjo rimskega cesarstva in za nositeljico svetovne kulture. Vera v poslanstvo Italije se vcepila že v šolah. Povsod in ob vsaki priliki se poudarja italijanski kulturni primat. Vsa italijanska politika zadnjih let jasno dokazuje to stremljenje po obnovitvi starega rimskega imperija. Kot zgledi naj služijo Abesinija, Libija, Mala Azija in Albanija, najbolj pa londonski pakt. S tega vidika je treba presojati vso italijansko politiko. Jugoslavija pa si ne želi drugega, kot mirni razvoj v zedinjeni, svobodni domovini, konsolidacijo na Balkanu in uspešno sodelovanje z vsemi svo-

jinimi sosedi. Njen boj je boj za obstanek. Na ozemlju, na katerem bívamo že več kot tisoč let, hočemo ostati, ker imamo do tega pravico, na ozemlju, ki je naše. Italija se opira na dejstvo, da so na ozemlju, ki ga zahteva zase, pred davnimi časi prebivali Rimljani. Toda ti kraji niso bili nikoli romanizirani. Ko se je rimski val gibal proti severu in vzhodu in se potem zopet umikal, so kakor posamezne luže ostale manjše romanske naselbine, toda narod se ni potujčil.

Cesar ni dosegel še noben narod, to je uspelo Italiji: vcepila je svetu prepričanje, da potrebuje štiridesetmilijonski narod strateških, obrambnih mej proti mali Jugoslaviji. In uverila je o tej potrebi celo predsednika Wilsona. Ako se uveljavijo zahteve po italijanskih mejah, potem se zarezajo v živo meso jugoslovenskega telesa. Odrežejo nas od morja, do katerega imamo pravico in s katerim nas vežejo stoletne prometne zveze. Res je, da je Trst po večini italijansko mesto. Toda s tem še ni rečeno, da Jugoslavija nima pravice do njega. Otrsteti se moramo urbanizma, češ da mesto daje obilje zaledju. Ne, zaledje utiskuje svoj znak Trstu, katerega tudi redi. Trst je težišče Primorja in zaradi tega pripada po vsej pravici onemu, ki ima zaledje.

G. predavatelj je nato povdarjal razočaranje, ki nam ga je prinesla mirovna konferenca, in nasilje, ki ga nad nami izvajajo velesile. Rešitev jadranskega vprašanja, kakor ga zahteva Italija, bi pomenila za vso Evropo, da, lahko rečemo, za ves svet stalno ogrožanje miru in bi imela v sebi krali za nove vojne. Prepričati moramo svet, da imamo pravico do svojega morja, do svojega obstanka.

Zalostni dogodki v Trstu, ki so se odigrali pred enim mesecem, jasno dokazujejo smeri italijanske politike. Italija nam nastavlja nož na vrat. hoče nas zadržati. Vsa njena taktika na mirovni konferenci, njene zahteve po strateških mejah in vsled tega njeni odnošaji do drugih velesil stremijo za tem. Italija je z demarkacijsko črto hotela odrezati zasedeno ozemlje od narodnega telesa. Hotela je mejo hermetično zapreti, prekiniti vsako zvezo z Jugoslavijo in tako transplantirati te pokrajine na telo italijanske države. Na tem ozemlju stremi za tem, da naš živ velj popolnoma iztrebi. Uničenje tržaškega Narodnega doma je jugoslovenski živ velj v Trstu in okolici v živo začelo. Odvzeli so mu središče našega življenja. Pri tej priliki se je italijanska narodna duša pokazala v svoji pravi luči. Med tem ko je gorela ponosna stavba in so bili ljudje zaprti v njej, se je italijanska množica radovala in besnela veselja na trpljenjem.

Naš narod na zasedenem ozemlju trpi strašne muke. Govornik naglašja, da zlasti en faktor v javnem življenju primorskih Jugoslovenov, duhovniki, kaže vsega občudovanja vredno narodno zavednost. Mnogi so pravi junaki.

G. predavatelj je nato opisal križev pot beguncev iz zasedenega ozemlja ter njihovo trpljenje. Prosil je domačine, naj imajo z njimi usmiljenje, ker so brez doma in čisto brez sredstev. Odrešena domovina naj nikar ne pozablja na one brate, ki bodo odrezani od narodnega telesa. Naj goji stike z njimi, naj jih bodrijo in navdušujejo, da popolnoma ne tonejo. Zato pa je predvsem potrebno, da se tesno oklenemo naše Jugoslovanske Matice. Pozval je vse, naj pristopijo k naši Matici.

Občinstvo se je za izvajanja g. dr. Wilfana ob koncu njegovega govora za-

Naj bi poizkusila biti žena ali vsaj Viktorjeva nevesta! Odločno in povsem izrazilo si je povedal, da čeprav se kljub njemu krotkosti in gospodinjiskim čednostim čuti ž njo popolnoma nesrečnega, je pri tem vsem samo njegova lastna krivda. Naslil si jo je bil pred poroko kot vzor, ravno tako kot sedaj brata pred njegovim prihodom. Spadal je v tisto vrsto ljudi, ki si slikajo ljudi po lastnem obrazu in podobi, in ko se glina pod vplivom časa razsipa, spoznajo, da drže osebe kvišku druge stvari kakor so poprej mislili. To se mu je v življenju že večkrat primerilo, primerilo se mu je tudi pri ženi. Sedaj se je prepričal, da je ona tudi razočarana in nezadovoljna. To je razodela sestri: on tega ni storil pred nikomur. V resnici je hotel to zaupati bratu, toda pokazalo se je — da nima brata.

Objeli sta ga in objemali dve temni, največji na svetu: brezbrezna samota in popolno zdvojenje nad samim seboj. Štopal je s povešeno glavo in rameni povešenimi bolj ko kdaj prej. Misli je o tem, da je izgubil življenje. Ko bi ne bil zavrgel zmetniškega poklica radi Zapolanke, bi bil mogoče danes slaven, češčen in tako kot Viktor vesel in odločen. Da ni imel velikega daru za slikarstvo, o tem je bil zverjen, ker če bi ga bil imel, mogel bi i u delati in biti umetnik... Toda ali si ljudje samo s pomočjo velikih talentov iravnavajo pot v svetu? On bi jo s svojim sevelikim talentom tudi tako uravnal. ka-

ga ni mogel več zadrževati, kajti obupne kretnje mladeniča, ki je kazal, kako bi tepel in razbijal po sebi in se grizel, so imele na sebi navno in smešno živahnost. Toda Pavlek se je hitro pomiril in odgovoril z odločnim glasom:

»Gospod, zato ker z gospodom Gorkiewiczem ne pojdem!«

»Ne pojdeš? Zakaj? Saj ti vendar nisem prigovarjal, da ostani.«

Pavlek se je malce obotavljal ali pa premišljeval, potem je odgovoril z resnobo, ki ni bila pri njem še navadna:

»Gospod, vi mi niste prigovarjali, toda vaša dobrota me je pregovorila.«

»Kako to, razloži, kako misliš!«

»Kaj naj razlagam? Ravnal sem kot zadnji ničvrednež. Gospod, vi ste me vzdignili iz bede, hranili, ljubili, učili, napravili iz mene človeka: a jaz nisem samo hotel vas zavreči in ravnati čisto drugače, kot ste ravnali vi celo življenje z menoj, temveč sem se pritajeval pred vami z vsemi načrti kakor pred sovražnikom. Mislim sem, da me zaničujete in zametate ko psa... kajti bil sem slabši ko pes... A pri obedu, kjer me je gospodična Rozalija tako osramotila pred vsemi in pred vašim bratom in me hotela zbadati kakor ona zna včasih, ste se vi zavzeli zame in mi ko prijatelju smeje namežiknili... In potem ste bili pri vsakem srečanju z menoj samo dobri in dobri, kakor bi se ne bilo nič zgodilo in vedno samo: »Kaj ti je, Pavlek? Čemu si tako shuštan?« Gospod, mislim

sem, da me preneha peči vest in napadati žalost. Nisem se mogel porazgovoriti z vami, dokler ste imeli gosta. Toda sedaj, ko sem videl, da sami greste na polje, se nisem mogel več zdržati in prišel sem... Moj ljubi gospod, moj največji dobrotnik, odpustite vso mojo neumnost, dovolite, da ostanem pri vas... a potem, kadar mogoče dobim kje košček zemlje, bom učil otroke tega, kar ste me vi učili... da bi molili za vas...«

Zadnje besede je govoril pretrgano in poljubljaj Zenonu roko, padel celo k njegovim nogam, živ kakor iskra in razboljen kakor otrok, skrušen kot grešnik, ki se mu je zastudil njegov greh.

Zenon ga je objel z obema rokama, večkrat poljubil na čelo, se nalahno smehljaj, kljub temu, da so mu bile oči rosne. Ni mu bilo težko pomiriti mladeniča, ki ni hotel ničesar drugega kakor njegovega odpuščenja, prijateljstva in da bi še dalje ostal v Zapolanki. Potem ga je spravil domov, sam pa je nadaljeval svojo priljubljeno pot proti gričku, poraslemu z bori. Ko je šel, je čutil, da so mu noge lažje, pleča manj povešena in da so se one temine, ki so legale na njegovo srce in možgane, malo razvlekile in zjasnile. Ni vedel, kdaj je bil na pobočju, sredi redkih borov, ki so rastle iz blazinastega mahu, ki je bil tupatam že rumen, tupatam pa še zelen ko smaragd. Sedel je v mah, se ozrl okrog sebe, potem na se zagledal v obzorje.

(Dalje.)

hvalilo z burnim ploskanjem. — Predsednik Jugoslovanske Matice dvorni svetnik Regally se je zahvalil za lepo in stvarno predavanje.

Boji med Rusi in Poljaki.

LDU Moskva, 21. avgusta. (Brezžično) Frontno poročilo od 20. t. m.: Na ozemlju pri Plońskem se bojuje trdovratni boji. V smeri Varšave so boji na črti zahodno od črte Vyskov—Stanislavov. Pri Brestu Litovskem so boji na zahodnem Bugovem Bregu. V ozemlju Grubeševa se naše napredovanje razvija. Vzhodno tik Lvova se bojujemo. Ujetih je bilo 300 ujetnikov in zaplenjenih 20 topov. V tarnopolskem okrožju napredujemo, ko smo prekoračili Strypo. Na krimski fronti so boji v odseku Orjehova, Vasiljev smo zasedli.

LDU Poznanj, 21. avgusta. (DunKU—Brezžično) Frontno poročilo od 20. t. m.: Naš protinapad na Poznanjskem nam je pridobil Brodnice in Novemjasto. Osem Nemcev, ki so se udeležili bojev na strani boljševikov, je bilo ustreljenih. V okraju Plock smo sovražnika potisnili iz mesta in držimo črto Stružev—Trestovo. Mesto Cjohanov smo zopet priborili. Položaj sovražnika med Vislo in nemško mejo postaja vsled tega vedno bolj kritičen. Sovražnik se neredno umika proti Ostrovu in ga zasledujemo. V centru fronte se naš zmagovit napad razvija izvrstno. Dne 19. ob desetih zvečer so oddelki naše tretje legijske divizije vkorakali v Brest Litovsk. Zasedli smo že vzhodne trdnjavske okope. V odseku Grubešev zadržujejo naši oddelki pritisk aktivno nastopajočega sovražnika, ki poizkuša zasesti Beresce. Na južni fronti pri Lvovu je bil sovražnik ponovno hudo tepen. Ker je sovražnik prekoračil Dnjester pri Mikolajevu, smo uvedli protiakcijo.

LDU London, 21. avgusta. (Brezžično) Po zadnjih poročilih iz Varšave so oni ruski oddelki, ki se nahajajo severno od Visle, v večji nevarnosti, da bi bili odrezani, kakor pa Varšava. Ruska konjenica je južno od Toruna prekoračila Vislo in prodira proti zapadu. Poljsko prodiranje se razvija na eni strani v smeri proti Brestu Litovskemu, na drugi strani pa proti Gdanskemu. Vzhodno in severovzhodno od Varšave so bili Rusi vrženi za 30 do 40 milj daleč nazaj.

Mirovna pogajanja.

LDU Moskva, 21. avgusta. (Brezžično) (Drugi dan mirovni pogajanja.) Predsednik poljske mirovne delegacije izjavlja: Poljska ni želela vojne. Poljska je zasedla ozemlja, ki so bila nekdanja njena, vendar pa ne z namenom, da si jih prisvoji, temveč le v imenu usode poljske republike. Ko je bila zasedena Vilna, je Pilsudski takoj izdal proglas na prebivalstvo in ga pozval, da samo določi svojo usodo. Dvinsk in druga mesta so Poljaki izročili Litvanski. Rusija pa je vedno stremela za tem, da upelje na Poljskem sovjetu. Poljski mirovni pogoji, ki jih bodo predložili, so sestavljeni v smislu popolne neodvisnosti Poljske in v tem smislu, da se Rusija ne vmešava v notranje poljske zadeve.

LDU London, 21. avgusta. (Brezžično) Po vesteh iz Varšave dosedanja pogajanja v Minsku niso dosegla še nobenih uspehov.

Ruski mirovni pogoji.

LDU Moskva, 21. avgusta. (Brezžično) Mirovni pogoji za Poljsko. (Ponovitev deloma pokvarjenega besedila točk 7 in 8): 7. Poljska se odpoveduje vsakršnemu izdelovanju orožja in vojnega materiala in demobilizira vse vojne industrije. To mora biti končano v času in na način, kakor se bo določilo pri pogajanjih ter se bo izvršilo pod nadzorstvom mešane komisije. 8. Poljska se zavezuje, da ne bo izvažala nikakih pripomočkov v vojaštvu, živini, orožju ali municiji, ki prihaja iz drugih držav, ki so sovražne sovjetski Rusiji ali sovjetski Ukrajini. Na svojem ozemlju ne bo trpela nobenih združevanj, ki bi bila sovražna Rusiji, Ukrajini ali njunim zaveznikom.

Izgredi v Šleziji.

LDU Beuthen, 20. avgusta. (DunKU—Wolff.) V Katovicah je bilo včeraj popoldne vse mirno. Napetost se še ni polgela. Zapore straži konjenica, pehota in oklopni avtomobili. Patrulje z nasajenimi bajoneti hodijo po cestah. Varnostna policija je dobila ojačenje. Nemški plebiscitni komisar je izdal proklamacijo nemško mislečemu prebivalstvu Gornje Šlezije, s katerim ga pozivlje, naj ohrani mir in naj ne nastopa s silo.

LDU Berlin, 20. avgusta. (DKU) Listi poročajo iz Katovic: V mestu se je včeraj pokazala druga slika. Medtem, ko se predvčerajšnjim ni pokazal noben francoski vojak na ulici, se je včeraj francosko vojaštvo izkazalo kot gospodar situacije. Francoskega vojaškega poveljnika v Katovicah, nekega polkovnika, so odstavili in zamenjali z divizionarjem iz Opolja. ki

ima stroga naročila za čim ostrejši nastop. Predpoldne je bilo mirno, od popoldne dalje pa, so se zbirale večje gručice na opustošenih mestih, posebno pred mestno hišo, ki je bila popolnoma zastražena. Popoldne so prikoralake na gledališki trg francoske čete peš in na konjih. Pripeljali so tudi oklopni avtomobil. Gledališče so zasedli do najvišje točke. Postavili so strojnice in razposlali konjiško patrolo. Do 6. ure zvečer ni prišlo do večjih spopadov. Prišle so v Katovice italijanske čete, ki jih pa še nikjer ni bilo videti. Okoli 6. ure popoldne so nastopile konjeniške patrole proti množicam in streljale ter je bilo ranjenih več oseb. Po 6. uri so začele streljati tudi strojnice in oklopni avtomobili v kratkih presledkih. Število žrtev še ni znano. Okoli 7. ure se je peljal oklopni avtomobil z drugimi avtomobili po cestah in brezobzirno streljal na množico. Civilisti z rdečimi znaki so po naročilu strokovnih organizacij poizkušali pregovoriti množice, da bi se razkropile, pa niso imeli dosti uspeha. Vsled brezobzirnega nastopa čet je prišlo do nepopisnih prizorov. Čuli so se strašni kriki oseb, ki so gledale skozi okna in na katere so vojaki streljali. Okoli 8. ure je streljanje ponehalo. Ogorčenje proti Francozom je ogromno in raste vsak čas. — Tudi v Krolevski Huti se je pripetil dogodek. Francoski častnik je ustavil uradnika varnostne straže, ker ga ni pozdravil. Častnik ga je prijel za ušesa. Takoj se je zbralo veliko ljudi in neka ženska je napadla častnika ter ga udarila. Francoski častniki, ki so prišli zraven, so alarmirali glavno stražo, ki je izpraznila ulice z nasajenimi bajoneti. Nato je demonstrirajoča množica šla pred stanovanje častnikovo. — Tudi v več drugih mestih v Zgornji Šleziji se množijo znaki naraščajočega razburjenja.

LDU Katovice, 20. avgusta. (DunKU—Wolff) V Boguticah je trajal cestni boj od štirih do sedem in pol zjutraj. Ker je varnostna policija vsled premoči opustila boj, da se ogne nadaljnemu krvoprelitju, se nahaja kraj v rokah Poljakov, ki so izključili njegovo pripadnost k Poljski. Pozneje so Francozi s Poljaki uvedli patrolno službo.

LDU Bytom, 20. avgusta. (DunKU—Wolff) Poljaki pozivljejo v industrijskem okolišu na splošno stavko. Danes so Poljaki predložili medzavezniški komisiji nastopne zahteve: da se odpravi varnostna bramba; da se odstranijo vse one osebe, brez ozira na to, ali so Nemci ali Poljaki, ki so naselili tam tekom zadnjih dveh let; da se ustanovi samouprava, pri kateri smejo uradovati samo Gornješlezijci, oziroma oni tujci, ki stanujejo tam že več kakor 20 let; da se zapro in sodijo oni, ki so se udeležili zadnjih dogovork in da se odškodnina vsem onim Poljakom, ki so bili napadeni in poškodovani. Ako se ti pogoji ne sprejmejo, se bo začela splošna stavka.

LDU Berlin, 20. avgusta. (DunKU) Listi poročajo iz Dunajskega Novega megrube ponoči napadli Poljaki nemške delavce, katere so dolžili, da so se udeležili napada na poljsko plebiscitno komisijo. 15 so jih ustrelili in dobesedno raztrgali na kose. V Jenovice so prišle poljske tolpe, ki so zasedle kraj. Tudi tukaj neprestano prihaja orožje in municija preko meje. V Šopnicah je videti oddelke neregularnih tolpe in poljskih vojakov v polni uniformi.

Avstrijska republika.

Odnosaji z Rusijo.

LDU Dunaj, 21. avgusta. (DunKU) Korespondenca Herzog objavlja noto dunajskega zastopnika sovjetske vlade glede kodanjskega dogovora. Zastopnik sovjetske vlade opozarja na to, da je dne 23. julija v smislu kodanjskega dogovora prosil državnega tajnika dr. Rennerja, naj mu na podlagi navedenega dogovora da možnost, da bi stopil brezžičnim putem v stik s sovjetsko vlado radi vojnih ujetnikov. Avstrijska vlada pa je sprejela stališče ententnih misij na Dunaju, ki so se sklicevale na določbe saint germainse mirovne pogodbe, ki prepoveduje porabo brezžičnih postaj na Dunaju za pošiljatev pomorskih, vojaških ali političnih vesti in repatriacijo vojnih ujetnikov napravile za politično vprašanje. S tem se je vsa odgovornost za usodo avstrijskih vojnih ujetnikov in njihovih družin prevrnila na sovjetsko vlado. Sodeč po izjavi državnega tajnika dr. Rennerja, da je glede nevtralnosti Nemške Avstrije v rusko-poljski vojni pripravljen, brez nadaljnjega priznati uspeh pogajanj ententnih držav z Nemčijo, je avstrijska vlada izdala določbe kodanjskega dogovora, ker ni branila dogovora, ki ga je podpisala. Tudi se mora smatrati kot oškodovanje interesov ruske sovjetske vlade in je proti duhu kodanjskega dogovora. Nota zagotavlja, da sovjetska vlada nima vzroka, delati avstrijskemu narodu in avstrijski vladi težave niti na znotraj niti na zunaj in izjavlja, da je pripravljena storiti vse, da se omogoči vzpostavitev mirnih odnosov med avstrijskim in ruskim narodom ter

zahteva od avstrijske vlade, da popolnoma izpolni obveze, ki jih je prevzela s kodanjskim dogovorom.

Mažarski vpadi.

LDU Dunaj, 21. avgusta. (DunKU) Listi poročajo iz Dunajskega Novega mesta, da je snoči pri mostu čez Litvo ob mažarski meji žendarmija ustavila tovrstni avtomobil s težkimi zaboji, ki ga je vodil mažarski letalski častnik. Avtomobil so odpeljali v Dunajsko Novo mesto in ga izročili policiji. V zabojih se je nahajal material za letala in artiljerije. Kakor piše »Arbeiter Zeitung«, je bil sinoči v Dunajskem Novem mestu velik shod delavcev, na katerem so zahtevali, da se delavstvo oboroži. Posadka ima poostreno službo, vojaški objekti so zastraženi.

Nemčija.

Komunisti na delu.

LDU Düsseldorf, 20. avg. (DunKU—Wolff.) V Velbertu so izključili sovjetsko republiko. Sto mož je zasedlo mestno hišo in rekviriralo v mestu avtomobile in bicikle. Od premožnih meščanov so izsiljevali denar. V državni banki so baje že izsilili en milijon mark. Tudi v Düsseldorfu so izbruhnil nemiri. Govorice, da izhaja to gibanje iz komunistične delavske stranke Nemčije. V Essenu, Barmenu in Remscheidu pozivljajo plakati na boj. Varnostna policija se nadeja, da bo obvladala položaj.

Anglija.

Vprašanje Irske.

LDU London, 20. avgusta. (DunKU) Dublinski časopisi objavljajo z ozirom na pogovor, ki se je nedavno vršil med Lloydom Geomem in med voditelji narodnega irskega odposlanstva, vest, da bo 24. avgusta v Dublinu irsko - angleška mirovna konferenca.

Razna poročila.

Za naše ujetnike v Rusiji.

LDU Pariz, 20. avgusta. (DunKU) Listi poročajo iz Londona: Trumbič je imel včeraj razgovor s Krasinom in Kamenevom. Razgovor se je vršil radi pošiljatev jugoslovanskih vojakov bivše avstro-ogrskemu armade iz Rusije v domovino in radi obnovitve trgovskih zvez med Jugoslavijo in Rusijo.

Bolgarska ne mobilizira.

LDU Dunaj, 21. avgusta. (DunKU) Bolgarsko poslanstvo najodločneje demantira vest »Messaggera« o bolgarski mobilizaciji ob srbski meji.

Neodvisnost Reke.

LDU Rim, 21. avgusta. (Brezžično) Grossich, vodja odposlanstva reškega narodnega sveta, je izjavil zastopniku lista »Epoca«, da se bo Reka samo tedaj proglasila za neodvisno državo, ako je Italija ne bo anektirala.

Dr. Beneš v Bukarešti.

LDU Bukarešta, 21. avgusta. (DunKU—Damian) Češkoslovaški minister za zunanje stvari dr. Beneš je izjavil zastopnikom časopisja, da je že pred koncem vojne skupno deloval s Take Jonescom za izvršitev idealov obeh držav. Glede Avstrije je izjavil dr. Beneš, da so odnosi prijateljski in da bodo tudi taki ostali. Donavska federacija je po njegovem mnenju nesmisel. Dalje je rekel, da stremi Mažarska za tem, da bi se vzpostavile njene naravne meje. Odnosaji s Poljsko so dobri. Kar se tiče rusko-poljskega konflikta, varuje češkoslovaška republika popolno nevtralnost in želi, da bi z vsemi sosedi živela v miru. Ruska republika se mora prepustiti sama sebi.

Politične novice.

— J. D. S. je izgubila svoje glavno glasilo. Spor ki je nastal v demokratiški stranki radi svobodnega izvoza, je pojasnjen. Glasilo demokratske stranke piše: »Slov. Narod« najprej ni in ni bil nikdar glasilo kake stranke, marveč si je ves čas svoje-ga obstoja varoval prosto roko, tudi v časih, ko bi bilo popolnoma naravno, da bi se bil postavil na stran voditelja narodno-napredne stranke. Nadalje: »Nikdar torej naš list ni hotel veljati za strankarsko glasilo in je vse take ponudbe in želje dosledno odklanjal in sicer iz edinega razloga, da more strogo izvrševati svoj program...« Nadalje: »Slovenski Narod« ni strankarsko glasilo, ni glasilo voditelja Jugoslovanske demokratske stranke, ni odgovoren za politiko stranke, je pa pripravljen, vedno zastopati interese te stranke in si hoče tudi v bodoče ohraniti svobodo izbiranja in kritike sredstev, katerih se poslužuje ta stranka in sploh vse stranke v naši domovini.« Končno pa še to-le: »Pri nas vsakdo, ki je dobre volje, ve, da »Slovenski Narod« ni glasilo J. D. S.

in tudi ne glasilo gospoda ministra Kukovca. Kaj je na tem! »Slov. Narod« podpira J. D. S., pridružuje si pa osobito v gospodarskih vprašanjih pravico zastopati svoje mnenje.« Ta odgovor, ki mu pisec sam ne verjame, bo gotovo vplival sila prepričevalno na našo javnost.

— O dr. Kukovčevem shodu v Celju poroča »Nova Pravda«, glasilo narodnih socialcev tako-le: V nedeljo, dne 15. t. m. se je vršil v Celju javen shod demokratov, na katerem je poročal minister dr. Kukovec o političnem položaju v naši državi. Številno navzočih je bilo precej pičlo in še med temi največ pristaveš NSS in JSDS. Opažalo se je, da je šla besega g. ministru nekako trdo in bojazljivo iz ust in da je bil namen shoda pomirjevanje in tolažba opravičeno razburjenih duhov ljudstva. Predsednik krajevne organizacije NSS tov. Zabkar je povdarjal nezmožnost vlade, katera uganja v Belgradu le strankarsko politiko in prerakanja brez konca in kraja. Očital je vladi v ostrih besedah njene izvozniske mahinacije ter pomanjkanje sočutja z ljudstvom. Ožigal je neznanke cincanje in opozoril ministra na dejstvo, da vlada še do sedaj ni ugodila nujnim in opravičenim zahtevam državnih nastavljenecv in železničarjev po službeni pragmatiki, pač pa se je poskusilo z nad vse »demokratičnim« činom odvzeti istim pasivno volivno pravico, kar se niti prejšnji avstrijski mogotci niso upali dovoliti. Orisal je verižniško postopanje centralne uprave, katera je največ kriva na vedno rastoči dražnjini. — Ker je gospod minister med svojim govorom povdarjal nekompetentnost sedanje vlade in narodnega predstavništva, je tov. Zabkar vprašal, če so gospodje na vladnih stolčkih kompetentni samo za take stvari, ki so ljudstvu le v kvar. Tudi se je dr. Kukovec zgražal nad postopanjem pokrajinske vlade v Ljubljani glede razpisa občinskih volitev in označil to kot punt zoper centralno vlado. Nato je tov. Zabkar povdarjal, da nam je pač vseeno, kdo volitve razpiše in naj se obe vladi glede kompetence same med seboj pobotojato, »mi pa zahtevamo volitve in še enkrat volitve!« — Končno poroča »Nova Pravda«, da je za zaupnika dr. Kukovcu glasovalo le 20 do 30 pristaveš JDS, ostali zborovalci so prej zapustili zborovališče.

Demokrati in besede.

Belgrajska »Pravda« od petka piše med drugim: »Mi hočemo, kakor do sedaj, najskrbnejše zasledovati delo vlade, pri čemer se bomo trudili, da olajšamo izpolnitev onih velikih nalog, ki stoje pred njo. Toda obnem hočemo pa izpostaviti najstrožji obsodbi vsako stanje, po katerem bi se krenilo s pravega pota, ki vodi do čimprejšnjega uveljavljenja državne ustave.« Kaj hočemo več? Demokrati so povzročili vladno krizo, zavlekli volitve v ustavotvorno skupščino skoro do nedoglednosti, sedaj pa se postavljajo na visoko stališče žabe na kolu — ter vpijejo, da hočejo čimprej uveljaviti ustavo. To je seveda sama prazna volilna fraza, kajti z volitvami v ustavotvorno skupščino in uveljavljenjem notne ustave bodo decimirani stari in mladi liberalci. Prav pa je, da spoznavamo njihovo nedodolnost v načelih in politiki. Kdor se potaplja, se lovi za vsako bilko, četudi je lažnjiva.

— Gori, gori, pomagajte! Kje? Na Brezovici pri Ljubljani priredi ondtni Sokol danes vrtno veselico s plesom, h kateri je »Slov. Narod« vabil in klical z besedami: »Pridite vsi na Brezovico, ker se vrši manifestacija v eni izmed najbolj klerikalnih občin, kjer se ima Sokol boriti proti svojemu največjemu neprijatelju Orlu.« Do danes smo mislili, da gleda Sokol kot narodna organizacija v Italijanih in Nemcih svoje največje sovražnike, a iz tega oklica vidimo, da je le Orle njihov največji neprijatelj. Italijani so »fest ljudje«, ker jih ni bilo na mariborski orloški tabor. Res, ubog narod, ki se s teboj igrajo taki ljudje. Veseli nas pa, da niti ples ne vleče več na sokolske veselice, s klerikalnim zmajem plaše in tirajo svoje ljudi na svoje prireditve. In potem si upajo trditi, da je Sokol nad strankami. Počasi spregledajo še oni maloštevilni, ki vidijo v Sokolu nestrankarsko (klerikalizem), vsenarodno (Italijani), kulturno (Bled, Ig) organizacijo.

— Napad na Orle. V Škofji Loki se je izvršil v sredo zvečer napad na Orle, ko so se vračali s fantovskega večera, katerega sta se udeležila zastopnika ameriškanskih Slovencev in hrvatskih organizacij. Napad se je izvršil v temi in s kamni. Ne trdimo, da so naročili napad Sokoli, na vsak način napadalcu niso bili Orli, ne komunisti, ker le teh ni v Škofji Loki, na vsak način torej fantje, ki stoje blizu sokolskih vrst in pod njihovim vplivom. Če bi ofiციelno sokolstvo javno obsodilo te prostaške napade, bi bilo kmalu dosti bolje, a vse te napade krije z molkom, kakor nam pričajo Bled, Ig in drugi dogodki. Kjer ni volje, ni poboljšanja. Kdaj čujete o napadih Orlov na vaše ljudi? Navadite se vendar enkrat, da odgovarjate z enakimi sredstvi, med katere pa kulturna

organizacija ne sme šteti psovovanja, kamenja in gnojnice. Če se vračajo v deželo stari časi, nosite odgovornost vi, ki nimate poguma povedati svojim ljudem resnice v obraz.

Dnevne novice.

— **Koroški plebiscit.** Vsem glasovalcem izven Koroške, ki so se doslej in ki se še bodo prijavili za glasovanje v coni A, javljamo, da ne bo možno sporočiti vsakemu posebej, je-li ima na podlagi vposlanih podatkov res glasovalno pravico ali ne. Zato bodo obveščeni o tem le tisti, ki ustrezajo vsem pogojem glasovalne pravice in pridejo brezdomno pri glasovanju v coni A v pošte. Obvestila bodo razposlana takoj, kakor hitro izda medzavezniška plebiscitna komisija v Celovcu podrobna volilna določila. Istočasno obvesti Narodni svet tudi občine, v katerih imajo prijavljene poedinke glasovalno pravico, da jih vpišejo v volilne imenike. Vsem ostalim pa, ki v omenjeni dobi ne dobe natančnih obvestil, naj to znači, da nimajo glasovalne pravice.

— **Dne 9. septembra trije občni zbori.** Zborovati mora meseca septembra »Katoliško tiskovno društvo«, »Duhovsko podporno društvo« in »Katehetsko društvo«. — Vemo, da je 9. septembra, t. j. četrtek po Mali Gospojnici, za nekatere manj prikladen, a vendar ni primernejša dne, da bi mogla zborovati vsa tri društva. Dopoldne bo občni zbor K. T. D. in D. P. D., popoldne pa Katehetskega društva. Razpored in vabilo se še objavi.

— **Za Boris Mirana! VIII.** izkaz: Amerikanski Slovenci v Clevelandu, Ohio, zbrali 34 dolarjev, kar je dalo tukaj čistih 2292 kron. G. prof. Stritar je poln zahvale do svojih blagih podpornikov. Trpil Piše, da se zdaj ne more vrniti v domovino. — Posreduje še nadalje F. S. Šegula, župnik v p., Pragersko.

— **Trata v Poljanski dolini.** Slov. kat. izobraževalno društvo na Trati priredi dne 22. t. m. s pomočjo Škofjeloškega orlovskega okrožja in sodelovanjem drugih orlovskega odsekov velik mladinski tabor z javno telovadbo in ustanovitvijo Orla na Trati. Vjudo vabimo vse občinstvo, zlasti mladino, da se udeležijo tega važnega tabora. — Spored: d.p.: ob 10. uri pozdrav in sprejem gostov, sv. maša in manifestacija; p.p.: ob 4. uri govor in javna telovadba. Nastop članov in članic ter naraščaja, moreška itd.; prosta zabava. Sodeluje orlovska godba iz Selc. (k)

— **Železniški promet Maribor—Ljutomer.** Komisariat ministrstva za promet objavlja: Z ozirom na razne nasprotujoče si časnike vesti glede železniškega prometa na progi Maribor—Ljutomer, pojasnjuje komisariat ministrstva za promet v Ljubljani, da o konferenci v Mariboru ni bil izdan noben uradni komunike. Konferenca je imela predvsem namen pripraviti vse za otvoritev železniškega prometa na vseh onih progah, ki nas vežejo z Avstrijo in urediti sedanji takorekoč divji promet. Vprašanje prometa Maribor—Ljutomer se oficijelno ni obravnavalo, ker se mora isto najprej rešiti med obema vlada-ma potom ministrstev za zunanje zadeve. Kakor je znano, so bila med zastopniki teh istočasna pogajanja v Radgoni, katerih zaključek pa še ni znan. Kljub temu pa so v Mariboru pripravili vse potrebno za otvoritev omenjenega prometa, samo da ti dogovori niso prišli v zapisnik.

— **Ali ste že naročili knjižico »Zločin nad domovino«?** Siriti jo med ljudstvo, ki je bolj ko kdaj prej potrebno takega pouka. Razpošilja jo Katoliška Liga v Ljubljani. Cena 4 K; za prodajalce in vse, ki jo takoj plačajo, 3 K 50 vin. Podpirajte nas v našem pravičnem delu in skrbite, da ne bo hiše, kjer bi ne bilo naših brošur!

— **Sokolska veselica.** »Naprej« od petka 20. t. m. prinaša o sokolski veselici v Rogoški Slatini sledeče sporočilo: »V nedeljo, dne 15. t. m. so priridili Sokoli iz Celja skupno s Sokoli iz Rogoške Slatine veselico. Iz Celja jih je prišlo z vlakom kakih 22 in nekaj menda iz Ljubljane, domačih pa je bilo 16. Rogoški Sokoli so Celjane pričakovali z godbo. Pokazati so hoteli, da so tudi pri nas Sokoli, čeprav jih je le 16 in se med njimi nahaja par podrepnikov in en Nemeč iz Nemske Avstrije, kar pa liberalcem ne dela sivih las, samo da se jim dobro »jezditi pusti«. V zdravilišču jim je govoril dr. Kolterer, ki je povedal, da regent Aleksander ne bo potreboval nobenega vojaka več, ker bodo vse opravili Sokoli. Nato so zahtevali od zdraviliškega ravnatelja, da mora izobesiti zastave. To zahtevo pa je ravnatelj odklonil, češ da je zdravilišče državno. Prišlo je vsled tega do hudega razburjenja, tako, da se je moral ravnatelj odtegniti, da se mu ni kaj zgodilo. Ko je začel alkohol razgrajati pod čepicami, je postalo živahno. Popivalo se je celo v krasni dvorani zdravilnega zdravilišča, kar bi se nikakor ne smelo dogajati, ker to ni prostor, da bi se v njem popivalo. Ob drugi uri po polnoči, ko so začeli Sokoli odhajati na kolodvor, že nastalo med potjo votje, kakor na sod-

ni dan. Ljudje, ki so v miru počivali, so odpirali okna in gledali, kdo je ta pijana družba. Pred restavracijo d. J. Ogrizka se je ta družba ustavila in začela vpiti: »Fano ven, nemčur, dol z njim«. Gospa Ogrizek se je prebudila in ni vedela, kaj to vpitje pomeni. Prepričana je bila, da zahtevajo njeno služkinjo, ki jo kličejo na ime Fana. Kaj bi se zgodilo delavcem, če bi kaj takega storili? Tukaj je zdravilišče in so ljudje, ki so bolehn in se jim kali nočni mir. Tudi zunanje gostilne naj bi se bolje nadzorovale, da ne bodo pijanci, ko odhajajo skozi zdravilišče, vpili kakor zverine.« — Je torej nekaj vendar le res, o čemer smo mi že tolikokrat pisali. Počasi se že spoznamo.

— **Porotno sodišče v Ljubljani.** Tretje porotno zasedanje v letu 1920. v Ljubljani se prične dne 30. avgusta. Predsednik porotnega sodišča bo dr. Oton Papež, predsednik dežel. sodišča, predsednikovi namestniki pa dr. Fran Regally, Fran Vedernjak, Al. Zebre, Fran Rekar, Anton Bulovec. — Sodnika sta Fran Andolšek in Albert pl. Levičnik. — Namestniki sodnikov so: dr. Martin Travner, Josip Hauffer, Jakob Jarc, Leopold Žužek, Tomaž Einspieler, Anton Mladič, dr. Fr. Mohorič, Fran Pernuš, dr. Pavel Škaberne, Peter Keršič. — Zapisničarji bodo: Milan Tominec, Gilbert Zupančič, dr. Ludovik Zupin, Luka Kravina, Rajko Lederhas, Janko Čerček, Bogdan Peterlin, dr. Viktor Vovk, Franjo Orožen, Joža Baričević, Ernst Rosing, Edmund Hohn, dr. Fran Lokar, dr. Rudolf Krivic, dr. Karl Slokar, dr. Fran Hubad. Imena porotnikov so: Jeraj Matija iz Podgorja pri Kamniku, Rus Ivan iz Stranske vasi pri Ljubljani, Benkovič Val. iz Kamnika, Pohlín Janko iz Kamnika, Toni Jakob iz Lanišč pri Ljubljani, Pohar Ivan iz Peljč pri Radovljici, Majaron Ivan, iz Brezovice pri Vrhniki, Premelj Ivan iz Ponove vasi pri Ljubljani, Cerar Fran iz Verneka pri Litiji, Virant Josip iz Ponove vasi pri Ljubljani, Anžič Janez iz Vevč, Kavalir Ivan iz Rateč, Novak Ignac iz Vnanje vasi pri Ljubljani, Keržan Fran iz Gradca pri Litiji, Kovač Jakob iz Preserji pri Vrhniki, Kersnik Anton iz Brda, Palovšnik Anton iz Viča pri Ljubljani, Sušteršič Alojz iz Hriba pri Radovljici, Kandič Franc iz Tenetiš, Cerar Anton iz Moravč, Kraljič Franc iz Iga, Trunk Ivan iz Begunj, Praprotnik Alojzij iz Gradca pri Litiji, Čufer Andrej iz Jesenic, Ločniškar Fran iz Vižmarij, Pohar Florjan iz Brezij, Bohinc Ivan iz Kisuč pri Radovljici, Javornik Franc iz Glinč, Kocijančič Valentin iz Ljubna pri Radovljici, Škerlep Fran iz Male vasi, Špann Josip iz Male vasi, Bahar Franc iz Zgornje Šiške Logonder Jos. iz Zabnice, Ocepek Ivan iz Volčjega potoka, Lipovec Jože iz Brezovice pri Vrhniki. — Nadomestniki porotnikov so: Navinšek Emil, Pust Fran, Žumer Anton, Večaj Alojzij, Pogačnik Alojzij, Franchetti Engelbert, Pauer Friderik, Kostevc Ivan — vsi iz Ljubljane, ter Terlep Matija iz Sp. Šiške.

— **Obljubljena dežela Socialija,** je naslov brošuri, ki nam pokaže na poljuden način, kako bi bilo v državi, če bi se uresničil socialistični program. Naj bi vsaj vsak delavec pazno prečital zanimivo vsebino. Cena 2 K; za prodajalce in vse, ki pošljejo denar naprej, 1 K 50 vin.

— **Šolske razmere v Bosni.** V Bosni in Hercegovini so šolske razmere skrajno zlaste. Bivša Avstro-ogrsko tekom 30 letne okupacije za ljudsko izobrazbo namenoma ni ničesar storila. Njeno »kulturno« delo se je omejevalo le na Sarajevo in druga mesta, kjer je imela svoje švabsko in madjarsko uradništvo in druge organe in kjer so se šopirili tuji podjetniki, ki so izkoriščali naravna bogastva dežele — ljudstvo samo je ostalo v temi in bedi. Še danes prihaja v Bosni in Hercegovini komaj na vsakih 100 km² po ena ljudska šola. Od blizu 2 milijonov prebivalcev obiskuje šolo le 50.024 otrok. Razmerje šolo obiskujočih otrok je po verodostojnih naslednje: Katoličani, ki štejejo 434.000 duš, pošiljajo v šolo 18.750 otrok; pravoslavni, katerih je 820.000, imajo v šolah 20.385 otrok; muslimanov je okoli 600.000, a njihovih otrok v šolah 10.889. Število katoliških otrok v šolah torej znatno nadkriljuje tako pravoslavne kakor muslimane. Med muslimanskimi šolskimi otroci je deklic samo 927, ostalo so dečki. Tudi pravoslavni starši pošiljajo v šolo le malo deklic t. j. 5691, a katoliški 6137. Katoličani torej tudi v tem pogledu nadkriljujejo pravoslavne in muslimane, a je očitno, da tudi oni žensko izobrazbo še zelo zanemarjajo.

— **Izobrazba bolniških strežnic.** Zdravstveni odsek zagrebške pokrajinske vlade je sklenil ustanoviti šolo za bolniške strežnice, ki bi bila zvezana z bolnišnico usmiljenih sestra v Zagrebu. Da si zagotovi pomoč pri pouku, je zdravstveni odsek določil štiri ustanove po 20.000 K letno za štiri bolniške strežnice, ki bi šle študirat v inozemstvo. Za ustanovo se morejo potezati jugoslovanske državljanke, ki niso prekoračile 30. leta, so zdrave in sposobne za bolniško službo, so dovršile kako

srednjo šolo ter so neomadeževanega življenja.

— **Vojni minister** je odredil, da imajo pravico do skrajšane vojaške službe dijaki ljubljanske višje obrtne šole, absolvirani in neabsolvirani, dalje dijaki splitske obrtne šole, sarajevske tehnične in zagrebške graditeljske šole.

— **Tat skočil iz vlaka.** Pri Jožefu Brenu v Litiji sta prenočevala dva moža, ki sta okradla delavca Korošca. Ko je prišel Korošec domov, je zapazil, da je okraden. Korošec se je odpeljal z vlakom za njima in ju je tudi dobil. Od tatov mu je dal eden ukradeni suknjič in klobuk nazaj, drugih reči ni več dobil, ker mu je en tat v Zagorju ušel, drugi je pa skočil med Zagorjem in Trbovljami iz vlaka.

Iz zasedenega ozemlja.

z Italijani zaprli urednika »Goriške Straže«. Ko so goriški Italijani ali pravzaprav italijanski Goričani po svoje praznovali obletnico zavzetja Gorice po Italijanih dne 8. avgusta 1916, je prišlo na to slavje v Gorico tudi nekaj arditov izpod D'Annunziejve vlade iz Reke. Seve, da so bili slovesno sprejeti, kar je povzdignilo njih pogum, da so se za časa svojega bivanja v Gorici čutili nekako gospodarje mesta. Stikali so in prežali povsod, če narodnemu slavju in njim na čast vihrajo zastave. Pa so zapazili, da na knezoškofjski palači ne vihra trikolora. Gorje! Kdo bi prenesel to razžaljenje! In našel se je neki ardit, ki je udril v poslopje kneza in nadškofa, povdarjal tam na surov način, da se takega preziranja italijanskega narodnega slavja ne more prenašati, zahteval, da se mora italijanska trikolora izobesiti in nato sam izobesil trikoloro na balkonu knezoškofjske palače. Da je bilo vse to nasilje, razume vsak pameten človek. — Zadnja »Goriška Straža« je to resno in odločno pogrājala in obsodila. In kaj je bil nasledek tega? Arditi so se čutili užaljene, prišli so v upravo »Goriške Straže«, poklicali še karabinirje na pomoč ter dosegli, da je bil odgovorni urednik »Goriške Straže«, g. Josip Vimpolšek odveden v goriške zapore. Ni čuda, da je to nasilno ravnanje vzbudilo veliko ogorčenje med Slovenci.

z **Dr. Jušt Bačar**, edini slovenski zdravnik v Gorici je Lahom trn v peti. Tri noči zaporedoma so mu izrili tablo na hiši in četrto noč onesažili z raznimi »Evviva«, »morte« itd. vso na novo popravljeno in pobeljeno hišo v ulici Treh kraljev št. 9. Hoteli so tudi udreti v hišo, in sicer iz dvorišč, v katero so prilezli preko drugih dvorišč in vrtov. Udrili so s koli na vrata, nekulturno početje pa ni imelo uspeha, ker se vrata niso udala.

z **Kazen za greh.** Iz Trsta se poroča: Šorlijeva kavarna »XXX oktobra«, prej Commercio, ki se je ponovno otvorila s fašistovskim banketom, je danzadnem temeljito prazna. Naše občinstvo absolutno ne prestopi več praže te kavarne. Šorliju, ki si je itak že napolnil žepa z našim denarjem, sicer radi tega ne bo treba beračiti, ali v pouk mu pa le bodi, da je Jugoslovan sicer dobronar, toda grehov pa da ne odpušča nikdar. Naj bi le še bližnja in daljna okolica storila enako s Trstom, naj bi ustavila dovoz živil, zlasti mleka, pa bi laški nacijonalci kmalu začeli piskati drugo pesem!

z **Temnica.** Velika nesreča se je pripetila v vasi Novelo, občina Temnica, dne 14. avgusta ob 10. uri dopoldne. Pogorela sta dva posestnika, in sicer baraka Antona Masten št. 9 in Ivana Durcik št. 10. Posestnika sta si bila z veliko težavo sama pripravila barake za svojo družino in živino, kar so si ubogi ljudje prahrinili po vrnitvi iz begunstva, je sedaj spet izgubljeno, tako da so danes še na slabšem, kakor v begunstvu pred 4 leti. Škode je pri obeh čez 50.000 lir. Zgorela jima je vsa obleka in pohištvo in sploh vse, razun živine.

Prekmurje.

Beltinci, dne 18. avg. 1920.

V dnevih od 14.—16. avgusta so nas posetili ljubljanski učiteljski in učiteljskišenične Abstinencnega krožka z namenom, da s primerno slavnostjo počaste obletnico osvobojenja prekmurških Slovencev izpod mažarskega imperializma. Prispele so preko Dol. Lendave in trg Beltinci, odkoder so po kratkem oddihu odšli v Lipovec, kjer so prenočevali. Pred vhom v vas smo jim pripravili lep slavalok, pred katerim je bila zbrana šolska deca z zastavicami, gđ. učiteljico in drugimi vaščani. Po pozdravnem govoru je majhna deklica deklarirala kratko pesemco v prekmurški slovenščini in jim podarila šopek cvetlic, nato je zapela naša šolska deca pesem »Milim gostom«. V imenu učiteljskišeničev se nam je zahvalil za sprejem Slavko Mrovlja, podpredsednik Abstinencnega krožka. — Po njegovih pozdravnih besedah smo skupno z našimi ljubimi gosti zapeli: »Lepa naša domovi-

na«, nakar smo jih med živahnimi živilkami spremili do prenočišča.

V nedeljo 15. avgusta je bila v beltinski župni cerkvi slovesna orkestralna maša, pri kateri je sodeloval pevski zbor in orkester Abstinencnega krožka. — Cerkev je bila nabit polna. — Popoldne ob 4. uri se je vršila na prostem slavnost združena z veliko ljudsko veselico, katere so se udeležili vsi zavedni prekmurški Slovenci iz Beltince in okoliša. Slavnost je otvoril pevski zbor gostov z več točkami. Nato nas je pozdravil podpredsednik krožka v krasnem govoru, razložil pomen slavnosti in se še posebej zahvalil okrajnemu komisarju za Prekmurje g. dr. Lipovšku in županu iz Dol. Lendave, g. Božidar Severju za njihov poset. Goste je navdušeno pozdravil g. župan v prekmurški slovenščini kot bodoče vzgojitelje in vzgojiteljce jugoslovanskega naroda. Po govoru je zaorila k nebu »Lepa naša domovina«. Poslušali smo jo stoje. Nato se je vršila igra, ki je žela splošno pohvalo. — Po slavnosti se je razvila neprisliljena ljudska veselica s petjem, godbo, šaljivimi nastopi i. t. d.

Pred odhodom so gostje zapeli različne slovenske narodne pesmi in med navdušenimi živijo in nasvidenje-klici odkorakali. Pred slavnostnim prostorom, kjer je stala množica ljudstva, so nam v slovo zapeli: »Hej Slovani« in »Bože pravde«.

Druge jutro so odšli preko Ljutomera in Ormoža v Ptuj.

Kratki in neizbrisljivi nam ostanejo dnevi, ki smo jih preživeli skupno z našimi najožjimi brati, kateri so prihiteli kljub raznim zaprekam preko Save, Drave in Mure, da z nami praznujejo obletnico združitve Prekmurja z Jugoslavijo. Ključemo jim: »Na skorajšnje svidenje!«

Stajerske novice.

š **Rektor Cvijič v Mariboru.** »Straža« poroča: V sredo popoldne je obiskal naše mesto jugoslovanski delegat v plebiscitni komisiji na Koroškem. Poročila naših listov o njegovem odstopu ne odgovarjajo resnici, zahteval je le, da se mu pomnoži pomožno osobje. G. Jovanovič je njegov namestnik, ne pa naslednik. G. Cvijič je uverjen, da plebiscit za nas ugodno izpade. V Mariboru si je ogledal, kar je znamenitega, v četrtek si je pa ogledal našo lepo zemljo med Muro in Savo. Peljal se je na avtomobilu skozi Slovenske gorice v Ptuj, kjer si je ogledal ondodni muzej, iz Ptuja preko Dravskega polja in skozi Dravinjsko dolino čez Gabernik v Rogoško Slatino, potem mimo Šmarja v Celje. Iz Celja se je skozi Savinjsko in Mislinjsko dolino vrnil na Koroško. Prof. Cvijič je v zemljepisju strokovnjak prve vrste in je videl že nešteto krajev, vendar je bil vžihčen nad lepoto naših krajev. Med potom je dal napraviti več fotografij in risb. V novi izdaji svojega velikega dela o balkanskem polotoku v francoskem jeziku bo slovenske dežele natančneje opisal.

š **Svetinje pri Ormožu.** V nedeljo, 15. avgusta 1920 se je ustanovil pri nas orlovski odsek ob veliki udeležbi Orlov in Orlic ter drugih ljudi. Že zgodaj zjutraj je opravila domača godba budnico. Sv. maša in cerkveno propoved je izvršil vč. g. dr. Medved ob asistenci več duhovnikov. Po sv. maši se je vršil pred cerkvijo veličastni ljudski tabor, na katerem je bilo prisotnih do 2000 taborjanov. Tabor je vodil predsednik ljutomerskega okrožja br. Drago Novak. Na taboru so govorili gđ. dr. Medved, poslanec Vesenjāk, predsednik O. Z. Pirc Jože in župnik Golob iz Amerike. Najgloblji utis so pa napravili govori kmetskih fantov in deklet, pozdravili so br. Ploh in Hriberšek iz Središča, Novak Rudolf iz Svetinj, zastopnik odseka pri Sv. Tomažu in sestri Črčkova iz Središča in Vrazova iz Svetinj. Popoldne po večernicah so uprizorili domači fantje in dekleta igro »Raz Marijino srce«, po igri se je vršila javna telovadba, pri kateri je posebno ugajala orodna telovadba. Med telovadbo so govorili še br. Novak, Jerebič iz Gor. Radgone in Pirc Drago ter vspodbujali brate k delu za Orla. Po telovadbi se je razvila prosta zabava. Ob 7. uri so se brate ločili z zavestjo, da so pridobili orlovski organizaciji novih bojnikov. Zelena Stajerska se prebuja v orlovskem duhu.

š **Mestna plinarna v Celju** je vsled ponovnega ogromnega zvišanja premogovih cen prišla v zelo težaven položaj. — Zadnji mesec je imela 15.600 K, za ta mesec pa je pričakovati krog 24.000 K deficita. Gerentski sosvet je v četrtkovi seji o stvari podrobno razpravljala. Cena plinu se je morala začasno zvišati na 15 K 60 v za m³, ker mesto ne more prenašati tako velikega deficita. Resno pride v poštev vprašanje, da se obrat v plinarni v doglednem času ustavi.

š **Z Vranskega.** V Brezovici na Vranskem je bilo vlomljeno v koč Marije Lazar. Vlomilci so revni kočarici odnesli obleke v vrednosti 5000 kron. — Kobila, temnorjava, in koleselj je bli ukraden posestniku Martinu Raku pri Sv. Miklavžu. Rak je oškodovan za 35.000 kron.

š Metilni alkohol. Neki trgovec v Mariboru je prodajal kot gorilni špirit metilni alkohol, ki ga rabi državna uprava za denaturiranje špirta. Stranka, ki je rabila ta alkohol za kurivo, je izgubila vid, ker je luč eksplozirala. Ne glede na to, da je pojav naznanjen pristojni oblasti, se smatra za potrebno, opozoriti javnost na ta slučaj, ker je možno, da so večje množine metilnega alkohola pod naslovom gorilnega špirta v prometu.

š Roparski umor v Lajtersbergu. Dne 18. avgusta so našli v nekem vinogradu pri Lajtersbergu truplo približno 40 let starega moža, srednje velikosti, močan je bil, nosil je črne, precej dolge brke in las; oblečen je bil v vojaško obleko in rjavkast, širok klobuk, v katerem je bil napis »Liand Prise Tarin 1911«; beli robc je bil zaznamovan s črkama P. A. Mož je bil zaklan in so našli na njegovi glavi 20 ran, zadanih z nožem. Klobuk je ležal 130 korakov od mrliča v gozdu. Pri mrliču je ležala krvava, hrastova palica in star, odprl nož s tremi klinami. Kdo je moža ubil in oropal, se ne ve.

Ljubljanske novice.

Ij Poziv mestnemu magistratu. Prejeli smo: Eden najvažnejših poslov mestne občine je skrb za zdravstvo občanov, in ta se v zadnji povojni dobi često zanemarija. V mestu in okolici divja nalezljiva in smrtonosna griža, ljudje, stari in mladi mrjo, toda pri občini se ne vidi, da bi se kdo več nego po navadi zanimal za zboljšanje odnošajev, ki povzročajo to bolezen. Bolnica je polna in nešteto ljudi leži doma — vsak čas se čuje oni mili zvon raz stolpe, ki opominja ločitev, naš trg pa je poln nezrelega sadja in nesnage in ljudje si nakupavajo bolezni in smrt za drag denar. Bil so časi, ko je mestna občina imela tržnega komisarja, ki je strogo pazil na tržni red in trg, a danes ga ni. — Meščan.

Ij Umrli so v Ljubljani: Matija Škofic, kočijaž, 80 let. — Amalija Kapš, kuharica, 24 let. — Stanislav Pavšič, pastir, 14 let. — Ivan Belšak, kočarjev sin, 20 dni. — Adolf Foglar, lastnik rudokopa, 51 let. — Franciška Sever, natakarica, 29 let. — Marija Jožefa Ravnik, hči orožn. stražmojstra, 3 dni. — Marija Zakrajšek, posestnikova hči, 4 leta. — Fran Juvan, sin vlad. sluga, 18 let. — Nada Končina, hči tob. delavke, 1 leto. — Jožefa Rebolj, ključavničarjeva žena, 47 let. — Dragotin Slapar, sin čast. namestnika, 16 mesecev. — Alojzij Habič, premožar-hiralec, 79 let. — Jera Štibernik, delavka-hiralka, 86 let. — Marija Bolha, delavka-hiralka, 82 let. — Ana Anderwald, vdova žel. poduradnika, 73 let. — Alojzija Dover, zidarjeva žena, 29 let. — Ivan Mevlja, sin pošt. poduradnika, 6 let. — Jakob Bertoncelj, delavec, 48 let. — Ivan König, odpuščeni vojak, 42 let. — Marija Zoran, delavka-hiralka, 72 let. — Anton Jazbec, sin vlagalca, 3 mesece. — Marija Kavčič, učiteljica, 31 let. — Marija Koželj, posest. hči, 1 dan. — Marjeta Torkar, tob. delavka, 46 let. — Marija Kosmatin, kuharica, 60 let. — Jakob Grum, pozlatar, 71 let. — Eliza Goršič, šivilja, 21 let. — Lovro Rudolf, obč. ubožec, 45 let. — Franciška Demojtes, tob. delavka, 32 let.

Ij Obtoženi mokaři. Pred ljubljanskim okrajnim sodiščem v sobi štev. 28 se prične v ponedeljek ob 8. uri dopoldne senzacionalna kazenska razprava proti raznim velikim in malim trgovcem z žitom in moko. Obtoženih je 22 mokařev raznih

čednih manipulacij, s katerimi so »skrbeli« za prehrano ljudstva. Razpravljala se bo zlasti zadeva o mešanju moke z raznimi drugimi primesmi, kakor z grašico in grahovino.

Ij Javna dražba. Dne 30. avgusta t. l. ob 9. uri bo pri gospodarskem uradu tukajšnje finančne delegacije javna dražba raznih predmetov med njimi tudi mnogo serij nerabljenih vojno-poštnih znamk.

Ij Vlom. V Gosposki ulici št. 3 je neki zločinec s ponarejenim ključem odprl vrata v stanovanje gospe Marije Nežič in odnesel razne obleke v vrednosti 1440 kron.

Ij Velik koncert 24. t. m. ob 9. uri zv. v veliki dvorani Narodnega doma. Nastopita znameniti ruski operni baritonist Đorđe Dubrowsky in Nilus Sevillana, originalna španska plesalka. Vstopnice se dobijo v trafikli Dolenc-Hubad v Prašer-novi ulici ali v Narodnem domu vsak dan od 6. do 7. ure. (k)

Ij Zavozil je v petek popoldne na Poljanski cestli neki italijanski avtomobil v tramvajski voz, da si je voznik tramvaja z vso silo zvonil. Ljudje, ki so se vozili, so se umljivo zelo razburili in prestrašili in se upravičeno ogorčili nad Lahom, ki bi ga bili gotovo pošteno pretepli, če bi ne bili še pravočasno prišli policijski stražniki, ki so popisali vse okolnosti nesreče.

Ij Okradeni višji inženir. Med vožnjo iz Ljubljane v Lesce je bila ukradena višjemu inženirju ministrstva saobračaja Iliji Berbiču iz Belgrada salonska obleka, rjava obleka in dve svileni srajci. Gospod Berbič je bil oškodovan za 3300 dinarjev.

Ij Dotična oseba, ki je v petek, dne 20. t. m. med 9. in 11. uro zvečer v hotelu Štrukelj namenoma ali pomotoma vzela črn damski dežnik, se opozarja, da ga čimprej odda v hotelu Štrukelj v Ljubljani.

Prosveta.

pr »Nova Evropa«. Skupina odličnih jugoslovanskih publicistov, med njimi dr. Cvijič, dr. Smodlaka, dr. Rešetar, dr. Pitamčič, dr. Komanudi, dr. Ostojčič, dr. Popovič, dr. Vojislav Jovanović, dr. Livadič, kipar Ivan Meštrovič, dr. Prijatelj, srbski pesnik Rakić in Milan Čurčin začno v septembru t. l. v Belgradu in Zagrebu po vzoru Seton Watsonove »The Neuve Europe« izdajati tedensko revijo »Nova Evropa«, ki bo prinašala pregledne o političnem, gospodarskem, književnem in umetniškem življenju v Jugoslaviji. »Nova Evropa« bo izhajala v latinici v Zagrebu, v cirilici pa v Belgradu. Naroča se v Zagrebu, Preradovičev trg 8.

pr Orel. Pravkar je izšla 6.—7. številka »Orel«, glasila čehoslovaškega Orla v lepi zunanji opremi in z bogato vsebino, ki priča o delu in resnem stremljenju naših čeških bratov.

pr Gledališča in davek. Tudi v Parizu teži gledališča neznošen davek, tako da je obstanek gledališč zanaprej zelo resno vprašanje. Neki ravnatelj se je izrazil: »Obiskovanje gledališča bo postalo kmalu razkošje, ki se ga bodo mogli posluževati le oni, ki so zelo dobro gnotno situirani, izgubili pa bomo ljudi srednjega stanu, ki so bili najbolj hvaležni in najbolj razumni obiskovalci gledališča.« Govori se, da bodo osebe zmanjšali, da bodo igrali posamezni po več manjših vlog ali pa bodo na repertoarju samo igre z malim številom vlog. Toda s tem bo tudi samo malo pomagano. Zanimivo je za duševni nivo državnikov, ki so menda povsod enaki, da smatrajo gledališče za »luksuse«. Potem

se ne čudimo, da se ljudem toži po burkah in po operetah.

Prispevajte za sklad S. L. S.

Najnovejša poročila.

SLOVENC V BOJIH Z ARNAVTI.

LDU Belgrad, 21. avgusta. V bojih z Arnavti se je prvokrat izkazalo edinstvo naše vojske. Tudi rekruti so se držali izredno junaško. Vojaški krogi hvalijo posebno bataljon majorja Žureka. Ta bataljon je sestavljen iz Hrvatov in Slovencev, ki je zavzel velevažno koto.

LDU Zagreb, 21. avgusta. »Narodna Politika« javlja iz Belgrada, da je vsled ojačenja, ki so ga dobile naše obmejne čete, zavarovano naše ozemlje pred novimi napadi. Dognano je, da so rabili napadalci italijansko orožje in da so italijanski častniki vodili vse te operacije.

ČESKO-RUMUNSKA-JUGOSLOVANSKA ZVEZA.

LDU Bukarešta, 21. avgusta. (Dun. KU - Damian.) Na čast dr. Benešu je bil v ministstvu za zunanje stvari basket, na katerem je govoril Take Jonescu in podarjal prijateljske odnošaje med Rumunijo in Českoslovaško. Dr. Beneš je odgovoril, da je imela njegova misija v Belgradu popoln uspeh in da je prišel v Bukarešto, da sklene česko-rumunsko-jugoslovansko alianco, ki naj zagotovi mir in red v Srednji Evropi.

POKRAJNSKE VLADE.

LDU Zagreb, 21. avgusta. »Riječ« javlja iz Belgrada: Jutri bo podpisan ukaz o rekonstrukciji pokrajinskih vlad. — Novi podban hrvatske vlade dr. Rojic je danes odpotoval v Zagreb.

ŽELEZNIŠKA PROGA BELGRAD—SPLIT.

LDU Belgrad, 21. avgusta. Ministrstvo prometa je izdalo naredbo, da se v Baranji na železniških postajah zamenjajo mažarski napisi in imena krajev z našimi. Isto ministrstvo ima izdelane načrte za progo Belgrad—Split.

NEMIRI V SLEZJI.

LDU Dunaj, 21. avgusta. Poljski vstasi so se polastili vsega okraja katoviškega razen mesta Katovic in so proglasili poljsko republiko. Poljaki prodirajo v vsej Gorenji Sleziji; nemške posadke se bojujejo umikajo. Francoske čete se drže nevtiralno. Nemci se boje, da bodo poljski vstasi kmalu zasedli vso Gorenjo Slezijo in da bo potemtakem ljudsko glasovanje brez smotra. Zaradi katoviških dogodkov prete Francozi, da bodo zasedli Frankfurt.

POLJSKO-RUSKI BOJI.

LDU Varšava, 20. avgusta. (Brezlično-Zakasnelo) Frontno poročilo z dne 19. t. m.: Sovražno vrhovno poveljstvo je vsled nujne nevarnosti zapovedalo napad na Plozk. Jako močne sovražne čete stoje med Vislo in nemško mejo z očitnim namenom, prekoračiti Vislo in obkoliti glavno mesto. Ta načrt se je popolnoma ponesrečil. Sovražnik je bil od Plozka pregnan z občutnimi izgubami. Bojev se je uspešno udeleževalo prebivalstvo. Armda Sikorskega ima čimdalje več uspehov. Oddelek desnega krila so dne 18. avgusta, prekoračili Narev in zasedli prehode pri Serodzku in Pultusku. Prva armada je zasedla Vyškov vzhodno od Radymina in je

prekoračilo Bug; vsled tega so sovražni oddelki med Bugom in Narevom odrezani. V odseku Cischanova napada sovražnik z največjo trdovratnostjo, da bi po vsaki ceni odbrl prsto pot za povratek, toda naši oddelki hite, da bi podpirali prodirajoče čete. Na vzhodni fronti nadaljujejo naši oddelki navzlic hudi utrujenosti zasledovanje sovražnika. Do 19. t. m. opoldne je bil zaseden Sokolov, Drobičin, Bilsa in Roden. Vsled osvojitve Drobičina je bil odrezan sovražni vozni park. Sovražnik se umika proti severu. Našega plena je čimdalje več. Samo armada Sikorskega je doslej privedla več kot 10 tisoč mož ujetnikov, 32 topov ter 112 strojníc in 1500 voz z vojnim orodjem in živežem. Plen drugih armad še ni preštet. V smeri proti Hrubiešovu je bil zapovedan protinapad. Na južni fronti se je morala umakniti VI. sovražna konjeniška divizija. Sovražnik je v močvirju izgubil mnogo mož, konj in vojevna grdiva. V smeri proti Bobrki se razvija naš protinapad proti sovražniku, ki izkuša prodreti proti zapadu.

Orlovski vestnik.

Dr. J. M. Seliškar, predsednik The North American Banking Savings Co iz Clevelanda piše potom g. Grdine sledeče pismo slovenskim Orlom: Z veseljem se odzivljam Vaši prošnji in Vam tukaj prilagam malo darilce 25 dolarjev za krepke slovenske Orle. Sporočite jim moje najlepše pozdrave. Bodrite jih, da naj vztrajajo na svojem potu. Bodočnost naše stare domovine je njih organizacija. Če bodo mladino uspešno zbirali okoli sebe in jo vodili po pravi poti, se nam ni treba bati. In mi ameriški Slovenci, ki smo se poamerikanili in za vedno pretrgali zvezo z rojstnim krajem, bomo lahko ostali ponosni na zemljo, kjer smo prvič zagledali luč sveta. Svetovna vojska je pokazala jasnejše kakor katerikoli drug zgodovinski pojav, da je edina podlaga prave civilizacije globoko in trdno versko prepričanje. Morala brez vere je nemogoča. Orli, ki so se zavzeli za vzgojo naše mladine na verski podlagi, so na edino pravi poti. Torej najlepše častitke tej organizaciji in srčne želje za velike in stalne uspehe. Vam udani Dr. J. M. Seliškar.

Seja predsedstva in vad. zbora O. Z. se vrši v ponedeljek 23. t. m. ob pol 8. uri zvečer v Jugoslovanski tiskarni, I. nadst. Važno! Polnoštevilno!

Vaditeljski tečaj Orliških krožkov se vrši od 5.—12. splembra t. l. Toliko v vednost vsem Orliškim krožkom. Natančnejša pojasnija v okrožnici, ki izide v najkrajšem času. (K)

Velik orlovski tabor za ribniško-velikolaško okrožje pri sv. Gregorju se vrši 5. sept. s sledečim sporedom: Ob 1. pop.: Tabor pod lipo. Ob 3.: Javna telovadba. Proizvajajo se a) članske vaje za l. 1920, b) nastop naraščaja, c) vaditeljske vaje, d) nastop Orlic, e) orodna telovadba. Po telovadbi prosta zabava, godba, petje, srečolov, šaljivi nastopi itd. K prireditvi so vabljene vse naše organizacije iz ribniško-velikolaškega okrožja. Pridite kolikor mogoče v narodnih nošah! Vrši se ob vsakem vremenu. — Okrožje Ribnica — Vel. Lašce.

Išče se v dobro meščansko hišo čedna služkinja. Znati mora sobe pospravljati in dobro, a ne fino kuhati. Ozira se samo na pametna dekleta. Plača po dogovoru. Ponudbe pod M. K. 3268 na upravo »Slovenca«.

Odvetnik
dr. Josip Grablovič
je otvoril
odvetniško pisarno v Ljubljani, Sodna ulica št. 11, telefon št. 454.

Novost! **Novost!**
Sobno sl'karstvo
Ivan Košak
Bleiweisova cesta št. 15
sl'karske sobe z najnovejšimi vzorci po narodnih motivih in se slavnemu občinstvu priporoča za naročila.
(Vzorci na razpolago!)

Brezplačno stanovanje v soba, kuhinja in klet za vpokojenca ob državni cesti (Radovljiški okraj) 3/4 ure od kolodvora za nadzorstvo hiše. Pismene ponudbe na upravo lista pod »Vpokojenec 3410«.

Vinograd
8 orolov v bližini Konjce na Stajerskem s ali brez inventarja v lepi legi se takoj proda.
— Naslov pove upravnistvo »Slovenca« pod št. 3431.

Malo posestvo kupim na Gorenjskem. 3 do 5 johov s hišo in sklednjem. Pogoji: blizu železnice in brez posredovalcev. Konrad Korlbut, Litija ob Savi. 3427

Les za celulozo (Schleifholz)
Plačam v Medvodah na postaji 250 K za m³. — M. O. P. Medvode. 3379

Konservatoristika (klavir) išče stanovanje z dobro hrano in klavirjem. Če treba, dostavi klavir tudi sama. Pismene ponudbe na upravnistvo lista pod »Konservatoristika št. 3397«.

2 kožarska pomočnika večša špaltanija (Bandmesser — Spaltmaschine) in 2 pomočnika večša posluževanja stroja za rezati meso (Entfleischmaschine) kakor tudi več kožarskih pomočnikov vajenih dela pri apnu in obdelovanju (Zurichtung) se sprejmejo. — Ponudbe na Tvorcniko koža i cipela A. Jaskil d. d. Karlovac.

Pisalni stroji
Remington, Imperial, Adler, Century z latinico in cirilico ter vse strojne potrebšćine ima v zalogi
FRANC BAR
Ljubljana, Cankarjevo nabrežje št. 5. Telefon št. 423.
Mehanična delavnica za popravlja strojev.

Prodajalca starejša moč, zmožna ako mogoče tudi pisarniških del, stanujoča v Ljubljani pri stariših se sprejme takoj v fino trgovino proti dnevni plači. Pismene ponudbe z naslovom »Zanesljiva št. 1000« na upravnistvo »Slovenca« št. 3430

Razpisuje se služba
organista in cerkvenika
na Vačah pri Litiji. Nastop lahko takoj. Župni urad Vače.

STAMPILJE iz kavčuka
CIRIL SITAR
LJUBLJANA
Sv. Petra cesta 13

Sir-Trapist v hlebih po 1 1/2 do 2 kg
Domači sir (Topfen)
Cajno maslo (Theebutter) v zavojih po 1/8, 1/4 in 1/2 kg
nudi samo na veliko
Parna Mlekara
Nova Gradiška, Slavonija.

Učenec pošten in priden se takoj sprejme v parnem mlinu Kaniza pri Pesnici, Stajersko. 3349

Gostilno, mesarijo ali mesnico v mestu ali na deželi vzamem v najem. — Naslov pove upravnistvo »Slovenca« pod št. 3133.

Cigaretni papir „ABADIE“ v knjižicah z zlatotiskom in patentni brez tiska 100 kesov v kartonu po K 140.— razpošilja, dokler v zalogi. F. Mory, Smihel pri Ptiberku.

Suhe robe, laneno seme, kumno ter vse druge deželne pridelke kupuje trgovina s semeni: Sever & Komp, Ljubljana, Wolfova ulica številka 12.

DESKE
smrekove, jelove, prvovrstne od 20, 25, 40 in 50 mm kupim par vagonov proti takojšnji dobavi. Ponudbe z navedbe cene na: A. Breznikar, les. t. g., Ljubljana, Sodna ulica 11.

Večje količine VINA letn. 1918 in 1919
ima na prodajo po ugodnih cenah
oskrbnistvo grofa Attemsa v Brežicah o. S.

Izvleček iz voznega reda.

Odhod iz Ljubljane:			
proti Jesenicam	5:17	6:25	11:30
Kamnik	8:—	14:—	17:02
Novomestno — Kočevju	7:53	14:32	19:—
Zidanemu mostu	4:15	4:66	10:41
Logatec	0:37	11:30	14:30
Vrhniki	7:25	13:15	19:20
Prihod v Ljubljano:			
iz Jesenice	7:10	10:28	21:—
iz Kamnika	6:30	7:45	13:12
iz Novogamesta — Kočevja	8:51	16:21	20:44
iz Zidanega mosta	6:37	7:28	10:15
iz Logateca	10:48	7:20	13:34
iz Vrhnike	6:40	10:36	17:43

Debelo tiskane številke pomenijo brzovlak. *) vozi samo ob ned. in urazn.

Za dvakratno obilavo v tednu sa računna 8 kron.)

Priporočajo se sledeče domače tvrdke:

(Za dvakratno obilavo v tednu sa računna 8 kron.)

ELEKTROTEHNIKA
»Svetla«, Mestni trg 25.
Verbajš A., Linhartova ulica 4.
FOTOGRAFSKI ATELJE:
Grabietz Franjo, Miklošičeva c. 6.
JAVNA SKLADIŠČA
»Balkan«, I. Ljublj. javno sklad.,
Dunajska c. 33. (Tel. 366.)
KLEPARJI
Korn T., Poljanska cesta 8.
Remžgar & Smerkol, Flor. ul. 13.
Prispevajte za sklad S. L. S.

KNJIGARNE
Jugoslav. knjigarna, Pred škofijo.
KNJIGOVEZNICE
Knjigovoznica K. T. D., Kopit. ul. 6.
KONFEKCIJSKE TRGOVINE
Olup Josip, Pod Trančo.
Sax Ivan, Stari trg 8.
LEKARNE
»Pri Mariji Pomagaj«, Reslj. c. 1.
MANUFAKTURNE TRGOVINE
Schuster Anton, Stritarjeva ul. 7.

MODNI SALONI
Götzl Marija, Zidovska ul. 8 in 7.
MODNE TRGOVINE
Kunovar Ivan, Stari trg 10.
Magdič Pavel, Aleksandrova cesta.
PARFUMERIJE IN KOSMETIKA
»Uranus«, Mestni trg 11.
PREVOZNO PODJETJE
Erman Štefan, št. Vid n. Ljublj.
TRGOVINE S PAPIRJEM
»Uranus«, Mestni trg 11.
RESTAVRACIJE
»Perles«, Prešernova ulica.

SOBNO SLIKARSTVO
Zuran Martin, Mestni trg 12.
STAVBENA PODJETJA
Černe Andrej, Sv. Petra cesta 23.
Treo Viljem, arhitekt, mestni stavbenik, Gosposvetska cesta 10.
SPEDIJSKA PODJETJA
»Balkan«, Dunaj. c. 33. (Tel. 366.)
Uher F. & A., Selenburgova ulica 4. (Tel. 117.)
TRGOV. Z URAMI IN ZLATNINO
Černe Lud., Wolfova ulica 3.

TRGOV. Z DEŽN. IN SOLNČN.
Mikuš L., Mestni trg 15.
TRGOV. Z ŽELEZ. IN POLJED. STROJI
Erjavec & Turk pri »zlati lopati«, Valvazorjev trg št. 7.
Zalta & Žilič, Gosposvetska cesta 10. (Mar. Ter. cesta.)
TRGOV. Z USNJEM IN ČEV-LJARSKIMI POTREBŠČINAMI
Sever Andrej, Prešernova ul. 9.
ZALOGA POHISTVA.
Fajdiča Filip, Ljubljana.

Naznanilo.

Naznanjam cenj. občinstvu, da od 23. t. m. na dalje, radi preurejevanja kavarniških prostorov ostane začasno kavarna zaprta.
Prodaja kruha v veži!
Jakob Zalaznik, pek, slaščičar in kavarnar v Ljubljani.

Cenjenim damam naznanjam, da sem si ogledal modni teden na Dunaju

in prinesel seboj vse jurnale za jesensko in zimsko sezijo, tako da morem že sedaj izgotovljati potrebne kostume, plašče in francoske toalete po najnovejši modi.
Damski modni salon TEODOR KUNC
Ljubljana, Beethovnova ulica šte. 9, pritličje desno.

Dobavljivo iz skladišča v Gradcu po najnižjih cenah.

Motorji za enakomerni tok:

1.5 HP	300 voltov	3900 obratov
4 "	300 "	1960 "
6 "	300 "	1030 "
8 "	300 "	1150 "
4 "	440 "	1700 "
5 "	440 "	1800 "
12 "	440 "	1470 "
17.5 "	440 "	1420 "

Motorji za enakomerni tok ozir. dinami:

1.5 HP	220 voltov	1750 obratov
2 "	110 "	1700 "
3 "	150 "	1600 "
3.5 "	220 "	1700 "
4 "	220 "	1700 "
17 "	115 "	1400 "
18 "	220 "	1400 "

Motorji za vrtilni tok 220 voltov:

3 HP, 4 HP, 7.5 HP, 10 HP.

Vsi stroji samo z bakrenimi ovoji, s 6 mesečno garancijo, kompletni z napuščalcem ali kot dinami z regulatorjem in pretikalno ploščo. Tudi drugi tu ne navedeni motorji na enakomerni in vrtilni tok in dinami so v zalogi, po katerih se naj vpraša. Motorji na enakomerni in vrtilni tok, dinami vsake jakosti in napetosti so takoj dobavljivi iz skladišča v Gradcu.

Vsake vrste material za električne inštalacije!

Žarnice:

Števci za enakomerni tok 150 in 220 voltov, 5 amper.
Popravila električnih strojev v lastni specialni delavnici, točno, strokovno in ceno.
Pretikalne plošče, napuščalci in regulatorji.
Oferti brezplačno, ogled naših zalog strojev ne da bi se sililo k nakupu.
Priporočamo brzojavna vprašanja za stroje, ki se nabavljajo v skladišču.

Elektro-Motoren-Gesellschaft

m. b. H.

Graz, Sackstrasse 22, I. St.

beim Kriegsschlossbergsteig.

Naslov za brzojavke: »Elektrosmutny Graz«. Zanesljivi zastopniki za kraljevino SHS se iščejo oziroma se oddajo samozastopstva.

Kotle za žganjekuho

pralne kotle posodo iz emajla pločevino in železnino

vsake vrste dobavi ceno

Franz Perl, veletrgovsko podjetje, Gleisdorf, Štajersko. Zastopniki se iščejo.

M. Kuštrin, Ljubljana

Dunajska cesta št. 20. Telefon št. 470.

prigoroča Avto-kolesa ter vsake vrste gumijevih predmetov, izolirane žice za električno napeljavo, elektrotehnični material po najnižjih cenah.

Iz Havre v Ameriko samo 6 dni.

Edina najkrajša črta. — Vozne listke za vse linije, vozne listke za spalne vozove Simplon-Orient Expres (Ljubljana Pariz) in tozadevna pojasnila daje edino koncesionirana potovalna pisarna

Ivan Kraker v Ljubljani, Gosposvetska (Mar. Terezij) cesta šte. 13 (Kofžel).

St. 16.878. ref. XIII.

Razglas.

Dne 25. avgusta 1920 se bo na prostovoljni javni dražbi prodalo 8350 kg

strojnega olja

»Superior«. Dražba se prične ob 9. uri dopoldan v skladišču, Cesta v mestni log št. 15.

Mestni magistrat ljubljanski, dne 19. avgusta 1920.

Sirate »Slovenca«!

Ustanovljeno 1903.

Novo! Datum-stampilje lastnega izdelka.

ANTON ČERNE
graveur
Ljubljana, Dvorni trg 1

»JURJEVO«

terpentinovo čišnilo za čevlje razpošilja glavna zaloga

M. TREBAR v LJUBLJANI
Sv. Petra cesta 6. Telefon 539

Inženier Dr. Miroslav Kasa

oblastveno poverjeni stavbni inženier
Ljubljana, Hliljeva ulica št. 7.

Specijelno stavbeno podjetje za betonske, železobetonske in vodne zgradbe.

Izraba vodnih sil.

Gradbeno podjetje

ing. Dukić in drug

Ljubljana, Resljeva c. 9.

se priporoča za vsa v to stroko spadajoča dela.

Ljudska posojilnica

v Ljubljani, v lastnem domu Miklošičeva cesta šte. 6

obrestuje hranilne vloge po čistih

3%

Ljudska posojilnica v Ljubljani je največja slovenska posojilnica in je imela koncem marca 1919 nad 40 milijonov kron vlog in nad 1 milijon enstotisoč kron rezervnih zakladov.

Posojila se dovoljujejo na osebni kredit (proti menici) na hipoteke in v tekočem računu.

Ljudska posojilnica stoji pod neposrednim državnim nadzorstvom.

POZOR!! »SLOVENSKA STRAŽA« VAS KLICE.

Državne železnice kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca.

Direkcija Zagreb.

Broj 34367/G. 1920.

Natječajni oglas.

Prema naredjenju Ministarstva Saobraćaja broj 25277/20 raspisuje Direkcija državnih železnica kraljevina Srba, Hrvata i Slovenaca ovime ponovni (treći) javni natječaj (licitaciju) za dobavu tvrdoga hrastovog in mekog gradjevnog drveta za uzdržavanje pruga u količini od 980 m³ odnosno 2200 m³ te drveta za radionu i to: tvrdog 283 m³ i mekog 1225 m³, potrebnog u godini 1920/21. Uvjeti za dobavo mogu, da se dobiju za uredovnih sati u ekonomnom odeljenju ove Direkcije (Mihanovičeva ul. broj 12.) a mogu se zatražiti i poštom, ako se pošalje 5 kruna za poštarinu i troškove.

Ponude se imadu napisati na uredovnom formularu a moraju biti biljegovane sa biljegom od 4 K po arku. Ove ponude moraju najkasnije do 2. septembra o. g. 12 sati prispjeti u zatvorenoj kovrti u ekonomnom odeljenju ove Direkcije. Na kovrti neka stoji oznaka: »Ponuda za gradjevno drvo na natječajni oglas broj 34367/g. 1920«.

Samo propisno i na uredovnom formularu prema dobavnim uvjetima sestavljene ponude uzeće se u pretes. — Na zahtjev onih, koji namjeravaju oferirati, poslati će Direkcija formulare za ponudu tvrdog i mekog drveta kao i uvjete.

Ponude će se otvoriti i pročitati u ekonomnom odeljenju ove Direkcije dana 2. septembra u 12 sati. O prispjelim ponudama sastaviti će se zapisnik. Otvorenju ponuda mogu prisustvovati i nudioci ili njihovi zastupnici. — Zaobinu (kavciju) koja iznosi 5% vrijednosti ponudjenog materijala, treba položiti do 1. septembra 12. sati pozivom na broj ovoga oglasa kod glavne blagajne ove Direkcije u Zagrebu.

Rok dobave svega gornjega drva je od 15. septembra do konca novembra o. g.

U Zagrebu, mjeseca avgusta 1920.

Direkcija državnih železnica kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca.

LANA Tekstilna tovarna

družba z o. z.

Zgoše 27, pošta Begunje, Slovenija

izdeluje nogavice, volasne joplče, svitro, športne potrebščine in različne druge pletenine iz bombaža in volne.

Sprejema naročila za jesensko in zimsko sezijo.

»LANA« izdelke ima v izlozbi in naprodaj tvrdka

Gričar & Mejač, Ljubljana, Prešernova ulica.

LES

žagan, tesan, okrogel, smrekov, jelkov, borov, hrastov, jamski les od m 2.50 dolgosti naprej kakor skorje, krajnike in drva kupuje po najvišji dnevni ceni

lesna trgovina
FR. PAJMAN, CELJE.

Glavno zastopstvo za pisalni stroj

»UNDERWOOD«

in za razmnoževalni aparat

»OPALOGRAPH«

ima tvrdka:

The Rex Co., Ljubljana, Gradišče 10.

Moderno urejena popravilnica za vse pisarniške potrebščine.